

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִיִּדִי מַעֲשֶׂה וְלִיִּדִי מִדּוֹת
יְשׁוּרוֹת וְלִיִּדִי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיִנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּדַחֲלֵנוּ וּרְחִימוּ נִיְהִי נֹעֵם יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ
וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים · ב עירובין י פרקים · ג פסחים
י פרקים · ד חגיגה ג פרקים · ה ביצה ה פרקים ·
ו מועד קטן ג פרקים · ז ראש השנה ד פרקים · ח יומא
ה פרקים · ט סוכה ה פרקים · י תענית ד פרקים ·
יא שקלים ח פרקים · יב מגילה ד פרקים · בין הכל פ"ח
פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא · שבת · עירובין · פסחים ·
שקלים · יומא · סוכה · ביצה · ראש השנה · תענית · מגילה · מועד
קטן · חגיגה · ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת · שתיים שהן ארבע בפנים · ושתיים
שהן ארבע בחוץ · כיצד העני עומד בחוץ
ובעל הבית בפנים · פשט העני את ידו לפנים · ונתן לתוך
ידו של בעל הבית · או שנטל מתוכה והוציא · העני
חייב ובעל הבית פטור · פשט בעל הבית את ידו לחוץ ·
ונתן לתוך ידו של עני · או שנטל מתוכה והכניס · בעל
הבית חייב והעני פטור · פשט העני את ידו לפנים · ונטל
בעל הבית מתוכה · או שנתן לתוכה והוציא · שניהם
פטורים · פשט בעל הבית את ידו לחוץ · ונטל העני
מתוכה · או שנתן לתוכה והכניס · שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה · עד שיתפלל ·
לא יכנס אדם למרחץ · ולא לבורסקי · ולא לאכול ולא
לדון · ואם התחילו אין מפסיקין · מפסיקין לקריאת
שמע · ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה · שמא ישכח
ויצא · ולא הלבלר בקלמוסו · ולא יפלה את כליו ·
ולא יקרא לאור הנר · באמת אמרו · החזן רואה היכן
תינוקות קוראים · אבל הוא לא יקרא · ביוצא בו לא
יאכל הזב עם הזבה · מפני הרגל עברה:

י ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה (בן) חזקיה בן גוריון • כשעלו לבקרו • נמנו • ורבו בית שמאי על בית הלל • ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים • אלא כדי שישורו מבעוד יום • ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום • ולא את הצמר לזירה אלא כדי שיקלוט העין • ובית הלל מתירין • בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים • אלא כדי שיצודו מבעוד יום • ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו • ואין מגביהין עליו • אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ה בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן • ולא כלים לכובס נכרי • אלא כדי שיעשו מבעוד יום • ובבבלין בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נזהגין היו בית אבא • שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת • ושזין אלו ואלו • שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר • בצל • וביצה • אלא כדי שיצולו מבעוד יום • אין נותנין פת לתנור עם חשכה • ולא תררה על גבי

גחלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום · רבי אליעזר
(בן יעקב) אומר כדי שיקרום התחתון שלה:

י" מְשַׁלְשֵׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתָּנוּר עִם חֲשִׁיכָה · וּמֵאַחֲזִין
אֶת הָאוּר בַּמְדוּרָת בֵּית הַמוֹקֵד · וּבִגְבוּלֵין כְּדֵי שֶׁתֵּאָחֹז
הָאוּר בְּרֶבֶן · רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר (אף) בִּפְחָמִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדָלִיקִין · וּבַמָּה אֵין מְדָלִיקִין · אֵין מְדָלִיקִין לֹא
בְלֶכֶשׁ · וְלֹא בְחוּסָן · וְלֹא בְכָלֶךְ · וְלֹא בַּפְתִּילִת
הָאֵידֵן · וְלֹא בַּפְתִּילִת הַמְדָּבָר · וְלֹא בִירוּקָה שֶׁעַל פְּנֵי
הַמִּים · לֹא בַזֶּפֶת · וְלֹא בַשְּׁעוּה · וְלֹא בַשֶּׁמֶן קִיק · וְלֹא
בַשֶּׁמֶן שְׂרָפָה · וְלֹא בְאַלְיָה · וְלֹא בַחֲלָב · נְחוּם הַמְדִי
אֹמֵר · מְדָלִיקִין בַּחֲלָב מִבָּשֵׁל · וְחֲכָמִים אֹמְרִים אֶחָד
מִבָּשֵׁל · וְאַחַד שְׂאִינוּ מִבָּשֵׁל · אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ:

ב אֵין מְדָלִיקִין בַּשֶּׁמֶן שְׂרָפָה בַּיּוֹם טוֹב · רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין בַּעֲטָרִין מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת · וְחֲכָמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים · בַּשֶּׁמֶן שֶׁמֶשְׁמִין · בַּשֶּׁמֶן אֲגוּזִים ·
בַּשֶּׁמֶן צְנוּנוֹת · בַּשֶּׁמֶן דָּגִים · בַּשֶּׁמֶן פִּקְעוֹת · בַּעֲטָרִין
וּבִנְפֹט · רַבִּי טַרְפוֹן אֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין אֶלֶּא בַשֶּׁמֶן זֵית
בְּלֶבֶד:

ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ אֶלֶּא פֶשֶׁתָן · וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מַטְמֵא טוֹמֵאת אֱהָלִים אֶלֶּא פֶשֶׁתָן ·

פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָה וְלֹא הִבֵּהְבָּהּ · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
טְמֵאָה וְאֵין מְדֻלֵּקִין בָּהּ · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר טְהוֹרָה
וּמְדֻלֵּקִין בָּהּ:

י' לֹא יִקּוּב אָדָם שְׂפּוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה · וַיִּמְלֶאנָה שֶׁמֶן
וַיִּתְּנָנָה עַל פִּי הַנֵּר · בְּשִׁבִּיל שֶׁתֵּהָא מְנֻטָּפֶת · אֲפִילוּ
הִיא שֶׁל חֶרֶס · וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר · אָבֵל אִם חִבְרָה
הַיּוֹצֵר מִתְחִלָּה מוֹתֵר · מִפְּנֵי שֶׁהוּא כָּלִי אֶחָד · לֹא יִמְלֵא
אָדָם קַעֲרָה שֶׁמֶן · וַיִּתְּנָנָה בְּצַד הַנֵּר · וַיִּתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה
בְּתוֹכָהּ · בְּשִׁבִּיל שֶׁתֵּהָא שׁוֹאֲבֶת · וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר:

ה' הַמִּכְבֶּה אֶת הַנֵּר · מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַתִּירָא · מִפְּנֵי גוֹיִם ·
מִפְּנֵי לְסָטִים · מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה · וְאִם בְּשִׁבִּיל הַחֹלָה
שֶׁיִּישֵׁן פָּטוּר · כָּחַס עַל הַנֵּר · כָּחַס עַל הַשֶּׁמֶן · כָּחַס עַל
הַפְּתִילָה חַיִּיב · וְרַבִּי יוֹסִי פוֹטֵר בְּכֻלָּן · חוּץ מִן הַפְּתִילָה
מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פָּחַם:

י' עַל שְׁלֹשׁ עֶבְרִיּוֹת נָשִׁים מִתּוֹת בְּשַׁעַת לְדִתָּן · עַל שְׂאִינָן
זְהִירוֹת · בִּנְדָה · וּבַחֲלָה · וּבַהֲדַלְקַת הַנֵּר:

י' שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיד אָדָם לֹמֵר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת
עִם חֲשֻׁכָה · עֲשֶׂרְתָּן · עֲרַבְתָּן · הֲדַלִּיקוּ אֶת הַנֵּר · סָפַק
חֲשֻׁכָה סָפַק אֵין חֲשֻׁכָה · אֵין מַעֲשִׂרִין אֶת הַנִּדְאִי · וְאֵין
מְטַבִּילִין אֶת הַכֵּלִים · וְאֵין מְדֻלֵּקִין אֶת הַנֵּרוֹת · אָבֵל
מַעֲשִׂרִין אֶת הַדְּמָאִי · וּמַעֲרַבִּין · וְטוֹמְנִין אֶת הַחֲמִין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסִּיקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • נֹתֵנִין עָלֶיהָ תְּבַשִּׁיל •
 בִּגְנֶפֶת וּבִעְצִים • לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף • אוֹ עַד
 שְׁיִתֵּן אֶת הָאֶפֶר • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא
 תְּבַשִּׁיל • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבַשִּׁיל • בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אַף
 מַחְזִירִין:

בִּתְנֹור שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ בֵּין
 מַעַל גְּבִיּוֹ • כִּפָּח שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • הֲרִי הוּא
 כְּכִירִים • בִּגְנֶפֶת וּבִעְצִים הֲרִי הוּא כְּתֵנֹור:

גִּ' אֵין נֹתֵנִין בֵּיצָה בְּצֵד הַמִּיחָם בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּתְּגַלְּגַל • וְלֹא
 יִפְקִיעֲנָה בְּסוּדְרִים • וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר • וְלֹא יִטְמִינָה בְּחוּל
 וּבִאֲבָק דְּרָכִים • בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּצְלָה:

ד' מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֲנָשֵׁי טְבֵרְיָא • וְהֵבִיאוּ סֵלֶן שֶׁל צוּנָן
 לְתוֹד אָמָה שֶׁל חֲמִין • אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים • אִם בְּשֶׁבֶת •
 כְּחִמִּין שֶׁהוּחֲמוּ בְּשֶׁבֶת • אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׂתִּיָּה • וְאִם
 בְּיוֹם טוֹב כְּחִמִּין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב • אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה
 וּמִתְרִין בְּשְׂתִּיָּה • מִזְלֵיִּאר הַגְּרוּף שׁוֹתִין הֵימָנוּ בְּשֶׁבֶת •
 אֲנִיכִי אַף עַל פִּי שֶׁגְּרוּפָה אֵין שׁוֹתִין מִמָּנָה:

ה' הַמִּחָם שֶׁפָּנְהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוּנָן • בְּשִׁבִּיל שֶׁיִּחְמוּ •
 אָבֵל נֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ • אוֹ לְתוֹד הַכּוֹס • כְּדִי לְהַפְשִׁירָן •

הַאֲלָפִס וְהַקֶּדְרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מִרְתָּחִין · לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן
תְּבִלִּין · אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקֶּעֶרֶה · אוֹ לְתוֹךְ
הַתְּמָחוּי · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְכָל הוּא נוֹתֵן · חוּץ מִדְּבַר
שֵׁשׁ בּוֹ חֵמֶץ וָצִיר:

י אֵין נוֹתֵנִין כָּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשֶּׁמֶן · וְאִם
נִתְּנוּ מִבְּעוֹד יוֹם מִתֵּר · וְאֵין גְּאוֹתִין מִמֶּנּוּ לְפִי שְׁאִינוֹ מִן
הַמוֹכֵן · מְטַלְטְלִין גַּר חֶדֶשׁ · אֲבָל לֹא יִשֶּׁן · רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר כָּל הַנְּרוֹת מְטַלְטְלִין חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשִׁבְתּוֹ ·
נוֹתֵנִין כָּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נְצוּצוֹת · וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מִים
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה:

פרק ד

בַּמָּה טוֹמְנִין וּבַמָּה אֵין טוֹמְנִין · אֵין טוֹמְנִין לֹא בַּגֶּפֶת ·
וְלֹא בַּזֶּבֶל · וְלֹא בַּמֶּלַח · וְלֹא בַּסִּיד · וְלֹא בַּחוּל ·
בֵּין לַחִים וּבֵין יְבֵשִׁים · לֹא בַתְּבִין · וְלֹא בַזָּגִים · וְלֹא
בַּמוֹכִים · וְלֹא בַעֲשָׂבִים בַּזֶּמֶן שֶׁהֵן לַחִים · אֲבָל טוֹמְנִין
בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁין · טוֹמְנִין בַּכֶּסוֹת · וּבַפִּירוֹת · בַּכִּנְפִי
יוֹנָה · וּבַנְּסוֹרֶת שֶׁל חֲרָשִׁים · וּבַנְּעוֹרֶת שֶׁל פֶּשֶׁתָן דֶּקָה ·
רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּדֶּקָה וּמִתִּיר בַּגֶּסֶה:

ב טוֹמְנִין בְּשִׁלְחִין · וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן · בְּגִזֵּי צֶמֶר · וְאֵין
מְטַלְטְלִין אוֹתָן · כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה · נוֹטֵל אֶת הַכֶּסֶי וְהֵן
נוֹפְלוֹת · רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר קָפָה מִטָּה עַל
צִדָּה וְנוֹטֵל · שְׁמָא יִטּוֹל וְאִינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר · וְחֻכָּמִים

אומרים נוטל ומחזיר • לא כסהו מבעוד יום • לא יכסנו
משתחשך • כסהו ונתגלה • מתר לכסותו • ממלא את
הקיתון • ונותן לתחת הכר • או תחת הכסת:

פרק ה

במה בהמה יוצאה • ובמה אינה יוצאה • יוצא הגמל
באפסר • ונאקה בחטם • ולבדקים בפרומכיא •
וסוס בשיר • וכל בעלי השיר • יוצאים בשיר ונמשכים
בשיר • ומזין עליהן וטובלין במקומן:

ב חמור יוצא במרדעת • בזמן שהיא קשורה לו •
זכרים יוצאין לבובין • רחלות יוצאות שחוזות • כבולות •
וכבונות • העזים יוצאות צרורות • רבי יוסי אוסר בכלן
חוץ מן הרחלין הכבונות • רבי יהודה אומר עזים יוצאות
צרורות ליבש • אבל לא לחלב:

ג ובמה אינה יוצאה • לא יצא גמל במטוטלת • לא עקוד
ולא רגול • וכן שאר כל הבהמות • לא יקשור גמלים
זה בזה וימשוך • אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך •
ובלבד שלא יכרוך:

ד אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו • ולא
בזוג אף על פי שהוא פקוק • ולא בסלם שבצוארו •
ולא ברצועה שברגלו • ואין התרנגולין יוצאין בחוטין •
ולא ברצועות שברגליהם • ואין הזכרים יוצאין בעגלה

שֶׁתַּחַת הָאֵלֶּיָּה שְׁלֵהֶן • וְאִין הִרְחִילִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת •
וְאִין הֶעֱגֵל יוֹצֵא בְּגִימּוֹן • וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקּוֹפֵד • וְלֹא
בְּרִצּוּעָה שְׁבִין קֶרְנֶיהָ • פָּרְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
הֵיטָהּ יוֹצְאָה בְּרִצּוּעָה שְׁבִין קֶרְנֶיהָ • שְׁלֹא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים:

פרק ו

בַּמָּה אֵשֶׁה יוֹצְאָה • וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָה • לֹא תֵצֵא
אֵשֶׁה לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר • וְלֹא בְּחוּטֵי פִשְׁתָּן • וְלֹא
בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרֹאשָׁה • וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתִּרְפֹּם •
וְלֹא בְּטוֹטֶפֶת • וְלֹא בְּסִנְבוֹטִין בְּזֶמֶן שְׁאִינָן תְּפוֹרִין •
וְלֹא בְּכַבּוֹל לְרִשּׁוֹת הָרָבִים • וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זֶהָב • וְלֹא
בְּקִטְלָא • וְלֹא בְּנִזְמִים • וְלֹא בְּטַבַּעַת שְׁאִין עָלֶיהָ חוֹתָם •
וְלֹא בְּמַחַט שְׁאִינָה נְקוּבָה • וְאִם יֵצֵאָה אֵינָה חִיִּיבַת
חֲטָאת:

ב לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסִנְדֵּל הַמֶּסְמֵר • וְלֹא בִּיחִיד בְּזֶמֶן שְׁאִין
בְּרִגְלוֹ מִכָּה • וְלֹא בְּתַפְלִין • וְלֹא בְּקִמְיַע בְּזֶמֶן שְׁאִינָה מִן
הַמִּמָּחָה • לֹא בְּשִׁרְיוֹן • וְלֹא בְּקִסְדָּא • וְלֹא בְּמַגָּפִים • וְאִם
יֵצֵא • אֵינּוּ חִיִּב חֲטָאת:

ג לֹא תֵצֵא אֵשֶׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה • וְלֹא בְּטַבַּעַת שֵׁשׁ עָלֶיהָ
חוֹתָם • וְלֹא בְּכוֹלֵיָּאֵר • וְלֹא בְּכוּבֶלֶת • וְלֹא בְּצִלוּחִית שֶׁל
פְּלִיטוֹן • וְאִם יֵצֵאָה חִיִּיבַת חֲטָאת • דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר •
וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוּבֶלֶת וּבְצִלוּחִית שֶׁל פְּלִיטוֹן:

ד לא יצא האיש לא בסיף · ולא בקשת · ולא בתריס ·
ולא באלה · ולא ברומח · ואם יצא חייב חטאת ·
רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו · וחכמים אומרים
אינן אלא לגנאי · שנאמר וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות · לא ישא גוי אל גוי חרב ·
ולא ילמדו עוד מלחמה · בירית טהורה · ויוצאים בה
בשבת · כבלים טמאין ואין יוצאין בהן בשבת:

ה יוצאת אשה בחוטי שער · בין משלה · בין משל
חברתה · בין משל בהמה · בטוטפת ובסנבוטין בזמן
שהם תפורין · בכבול ובפאה נכרית לחצר · במוד
שבאזנה · ובמוד שבסנדלה · ובמוד שהתקינה לנדתה ·
בפלפל ובגרגיר מלח · ובכל דבר שתתן לתוך פיה ·
ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת · ואם נפל לא תחזיר ·
שן תותבת · ושן של זהב · רבי מתיר · וחכמים אוסרים:

ו יוצאין בסלע שעל הצינית · הבנות (קטנות) · יוצאות
בחוטין · ואפילו בקסמין שבאזניהם · ערביות יוצאות
רעולות · ומדיות פרופות · וכל אדם · אלא שדברו
חכמים בהווה:

ז פורפת על האבן · ועל האגוז · ועל המטבע · ובלבד
שלא תפרוף לכתחלה בשבת:

ח הקטע יוצא בקב שלו · דברי רבי מאיר · ורבי
יוסי אוסר · ואם יש לו בית קבול פתותים טמא ·

סְמוּכוֹת שְׁלוֹ טִמְאִין מִדֶּרֶס • וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת • וְנִכְנָסִין
בָּהֶן בַּעֲזָרָה • כִּסָּא וּסְמוּכוֹת שְׁלוֹ טִמְאִין מִדֶּרֶס • וְאֵין
יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת • וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בַּעֲזָרָה • אֲנִקְטְמִין
טְהוּרִים • וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן:

ט הַבָּנִים יוֹצְאִים בְּקִשְׁרִים • וּבְנֵי מַלְכִּים בְּזוּגִין • וְכָל אָדָם •
אֵלָא שֶׁדִּבְרוּ חֲכָמִים בַּהוֹנָה:

י יוֹצְאִין בְּבִיצַת הַחֶרְגוֹל • וּבִשְׁן שׁוּעַל • וּבִמְסַמֵּר מִן
הַצְּלוּב • מִשּׁוּם רְפוּאָה • דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר • וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים אֵף בַּחוּל אֲסוּר • מִשּׁוּם דְּרַכִּי הָאֲמוּרִי:

פרק ז

כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת • כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת • וְעָשָׂה
מְלָאכֹת הֶרְבֵּה בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • אֵינּוּ חַיִּיב אֵלָא
חֲטָאת אַחַת • הַיּוֹדֵעַ עֵקֶר שַׁבָּת • וְעָשָׂה מְלָאכֹת הֶרְבֵּה
בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • חַיִּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת • הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא
שַׁבָּת • וְעָשָׂה מְלָאכֹת הֶרְבֵּה • בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • חַיִּיב
עַל כָּל אָב מְלָאכָה וּמְלָאכָה • הָעוֹשֶׂה מְלָאכֹת הֶרְבֵּה
מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת • אֵינּוּ חַיִּיב אֵלָא חֲטָאת אַחַת:

כ באבות מְלָאכֹת אַרְבָּעִים חֲסֵר אַחַת • הַזּוֹרֵעַ • וְהַחֹרֵשׁ •
וְהַקּוֹצֵר • וְהַמַּעְמֵר • הַדָּשׁ • וְהַזּוֹרֵה • הַבוֹרֵר • הַטּוֹחֵן •
וְהַמְרַקֵּד • וְהַלֵּשׁ • וְהַאֹפֶה • הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר • הַמְּלַבֵּן •
וְהַמְנַפֵּץ • וְהַצּוֹבֵעַ • וְהַטּוֹוֶה • וְהַמְסֵד • וְהָעוֹשֶׂה שְׂתִי

בְּתֵי גִירִין • וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין • וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין •
 וְהַקּוֹשֵׁר וְהַמְתִּיר • וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת • הַקּוֹרֵעַ עַל
 מִנֵּת לְתַפּוֹר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת • הַצָּד צָבִי • הַשּׁוֹחֲטוֹ •
 וְהַמְּפִיטוֹ • הַמּוֹלְחוֹ • וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ • וְהַמּוֹחֵק •
 וְהַמְּחַתֵּכוֹ • הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • וְהַמּוֹחֵק עַל מִנֵּת
 לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • הַבּוֹנֶה • וְהַסּוֹתֵר • הַמְּכַבֶּה •
 וְהַמְּבַעֵר • הַמְּכַה בְּפִטִּישׁ • הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת •
 הָרִי אֵלּוּ אַבּוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר אַחַת:

א וְעוֹד כָּלל אַחֵר אָמְרוּ • כָּל הַבָּשָׂר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין
 כְּמוֹהוּ • וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת • חַיִּיב עָלָיו חֲטָאת • וְכָל שְׂאִינוֹ
 כָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ • וְאִין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ • וְהוֹצִיאוֹ בְּשַׁבָּת •
 אִינוֹ חַיִּיב אֶלָּא הַמַּצְנִיעַ:

ד הַמוֹצִיא תָּבֵן כְּמֵלֶא פִי פָּרָה • עֵצָה כְּמֵלֶא פִי גָמֶל •
 עֵמִיר כְּמֵלֶא פִי טָלָה • עֲשָׂבִים כְּמֵלֶא פִי גְדִי • עָלִי שׁוֹם
 וְעָלִי בְּצָלִים • לַחִים כְּגִרּוֹגֶרֶת • יְבֵשִׁים כְּמֵלֶא פִי גְדִי •
 וְאִין מַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה • מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן •
 הַמוֹצִיא אוֹכְלִים כְּגִרּוֹגֶרֶת חַיִּיב • וּמַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה •
 מִפְּנֵי שֶׁשׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן • חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן • וְגִרְעִיגֵיהֶן •
 וְעוֹקְצִיגֵיהֶן • וְסוֹכְנִין וּמִרְסָּנִין • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵי
 עֲדָשִׁים • שֶׁמֶתְבַּשְׁלוֹת עִמָּהֶן:

פרק ח

המוציא יין כדי מזיגת הכוס · חלב כדי גמיעה ·
 דבש כדי ליתן על הכתית · שמן כדי לסוך
 אבר קטן · מים כדי לשוף בהם את הקילור · ושאר כל
 המשקין ברביעית · וכל השופכין ברביעית · רבי שמעון
 אומר כלן ברביעית · ולא אמרו כל השיעורין הללו ·
 אלא למצניעיהן:

^א המוציא חבל כדי לעשות און לקפה · גמי כדי לעשות
 תלאי לנפה ולכברה · רבי יהודה אומר כדי לטול ממנו
 מידת מנעל לקטן · גייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין ·
 והמוציא קשר מוכסין חייב · גייר מחוק כדי לכרוך על
 פי צלוחית קטנה של פלייטון:

^ב עור כדי לעשות קמיע · קלף כדי לכתוב עליו פרשה
 קטנה שבתפלין · שהיא שמע ישראל · (דוכסוסטוס כדי
 לכתוב מזוזה ·) דיו כדי לכתוב שתי אותיות · כחול כדי
 לכחול עין אחת:

^ג דבק כדי לתן בראש השבשבת · זפת וגפרית כדי
 לעשות נקב · שענה כדי לתן על פי נקב קטן · חרסית
 כדי לעשות פי כור של צורפי זהב · רבי יהודה אומר
 כדי לעשות פטפוט · סובין כדי לתן על פי כור של צורפי
 זהב · סיד כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות · רבי יהודה

אומר כְּדִי לַעֲשׂוֹת כִּלְכוּל · רַבִּי נַחֲמִיא אומר כְּדִי לְסוּד
אֲנִידִיפִי:

ה' אָדָמָה כְּחוֹתֶם הַמְרָצוּפִין · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · וְחֲכָמִים
אומרים כְּחוֹתֶם הָאִיגְרוֹת · זָבֵל וְחוֹל הֶדֶק כְּדִי לְזַבֵּל קֶלַח
שֶׁל כְּרוּב · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · וְחֲכָמִים אומרים כְּדִי לְזַבֵּל
כְּרִישָׁא · חוֹל הַגָּס כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא כַף סִיד · קִנָּה כְּדִי
לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס · וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרַסֵּס · כְּדִי לְבַשֵּׁל בּוֹ
בִיצָה קֵלָה שֶׁבִּבִיצִים · טְרוּפָה וְנִתְּוֹנָה בְּאַלְפָּס:

י עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּד · רַבִּי יְהוּדָה אומר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
מִמְּנוּ חָף · זְכוּכִית כְּדִי לְגָרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶךְ · צָרוֹר אוֹ
אָבֵן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אומר כְּדִי
לְזָרוֹק בִּבְהֵמָה:

י חָרֵס כְּדִי לִתֵּן בֵּין פָּצִים לַחֲבִירוֹ · דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי
מַאִיר אומר כְּדִי לַחֲתוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר · רַבִּי יוֹסִי אומר
כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רִבִּיעִית · אָמַר רַבִּי מַאִיר אֵף עַל פִּי שְׂאִין
רְאִיָּה לְדָבָר זָכָר לְדָבָר · שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ
חֶרֶשׁ לַחֲתוֹת אֵשׁ מִיְּקוּד · אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה ·
וְלַחֲשׂוֹף מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא • מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא
 כנדה • שנאמר תזרם כמו דוה • צא תאמר לו •
 מה נדה מטמאה במשא • אף עבודה זרה מטמאה
 במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה • שנאמר דרך אניה בלב
 ים • מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים •
 שזורעין בתוכה חמשה זרעונין • ארבעה בארבע רוחות
 הערוגה • ואחד באמצע • שנאמר כי כארץ תוציא
 צמחה • וכגנה זרועיה תצמיח • זרעה לא נאמר אלא
 זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה •
 שנאמר היו נכונים לשלשת ימים • מנין שמרחיצין את
 המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת • שנאמר ויהי
 ביום השלישי בהיותם כזאבים • מנין שקושרין לשון
 של זהורית בראש שעיר המשתלח • שנאמר אם יהיו
 חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים • אף על
 פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר • שנאמר ותבא במים
 בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה' המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה • תבלין כדי לתבל
ביצה קלה • ומצטרפין זה עם זה • קליפי אגוזים • קליפי
רמונים • איסטיס • ופואה • כדי לצבוע בהן בגד קטן
בסבכה • מי רגלים • נתר • ובורית • קמוליא • ואשלג •
כדי לכבס בהן בגד קטן בסבכה • רבי יהודה אומר כדי
להעביר על הכתם:

י' פלפלת כל שהוא • ועטרן כל שהוא • מיני בשמים ומיני
מתכות כל שהן • מאבני המזבח ומעפר המזבח • מקק
ספרים • ומקק מטפחותיהם • כל שהוא • שמצניעים
אותן לגונן • רבי יהודה אומר אף המוציא ממשמשי
עבודת אלילים כל שהוא • שנאמר ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם:

י' המוציא קפת הרוכלין • אף על פי שיש בה מיני
הרבה • אינו חייב אלא חטאת אחת • זרעוני גנה פחות
מבגרוגרת • רבי יהודה בן בתיירה אומר חמשה • זרע
קשואין שנים • זרע דלועין שנים • זרע פול המצרי שנים •
חגב חי (טהור) כל שהוא • מת בגרוגרת • צפורת כרמים
בין חיה בין מתה כל שהוא • שמצניעין אותה לרפואה •
רבי יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא •
שמצניעין אותו לקטן לשחוק בו:

פרק י

הַמִּצְנִיעַ לְזֶרַע • וְלְדֹגְמָא • וְלְרְפוּאָה • וְהוֹצִיאוֹ בְשַׁבָּת
חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא • וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו
אֵלָא כְּשִׁיעוּרוֹ • חֲזַר וְהִכְנִיסוֹ • אֵינֹ חַיִּיב אֵלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

בִּי הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְנָן עַל הָאֶסְקָפָה • בֵּין שְׁחֹזַר
וְהוֹצִיָאן • בֵּין שֶׁהוֹצִיָאן אַחֵר פָּטוּר • מִפְּנֵי שֶׁלֹא עָשָׂה
מְלָאכְתּוֹ בְּבֵת אַחַת • קָפָה שֶׁהִיא מְלָאָה פִּירוֹת • וְנִתְנָה
עַל אֶסְקָפָה הַחִיצוֹנָה • אֵף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבְּחוּץ •
פָּטוּר עַד שִׁיוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

גִּי הַמוֹצִיא בֵּין בֵּימִינוֹ • בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ • בְּתוֹךְ חִיקוֹ • אוֹ
עַל כְּתָפוֹ • חַיִּיב • שֶׁכֵּן מִשָּׂא בְּנֵי קֹהֵת • כְּלֹאֲחֵר יְדוֹ •
בְּרִגְלוֹ • בְּפִיו • וּבְמִרְפָּקוֹ • בְּאַזְנוֹ • וּבְשִׁעְרוֹ • וּבְפִגְמֻתוֹ •
וּפִיָּה לְמִטָּה • בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוּקוֹ • וּבְשִׁפְתֵי חִלּוּקוֹ •
בְּמִנְעָלוֹ • בְּסִנְדָלוֹ • פָּטוּר • שֶׁלֹא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיָאן:

דִּי הַמִּתְכַּנֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו • וּבָא לוֹ לְאַחֲזָריו • פָּטוּר •
לְאַחֲזָריו • וּבָא לוֹ לְפָנָיו • חַיִּיב • בְּאַמֶּת אֲמָרוֹ • הָאִשָּׁה
הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר • בֵּין מִלְפָּנֶיהָ וּבֵין מִלְאַחֲרֶיהָ • חַיִּיבֶת •
שֶׁכֵּן רָאוּי לְהִיּוֹת חוּזַר • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף מִקְבְּלֵי
פִּתְקִין:

הִי הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים • חַיִּיב • הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם •
פָּטוּרִין • לֹא יִכּוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ • וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם •

חייבין · ורבי שמעון פוטר · המוציא אוכלין פחות
 מכשיעור בכלי · פטור אף על הכלי · שהכלי טפלה לו ·
 את החי במטה · פטור אף על המטה · שהמטה טפלה
 לו · את המת במטה חייב · וכן כזית מן המת · וכזית מן
 הנבלה · וכעדשה מן השרץ · חייב · ורבי שמעון פוטר:
 'הנוטל צפרניו זו בזו · או בשניו · וכן שערו · וכן שפמו ·
 וכן זקנו · וכן הגודלת · וכן הפוחלת · וכן הפוקקת · רבי
 אליעזר מחייב · וחכמים אוסרין משום שבות · התולש
 מעציץ נקוב · חייב · ושאינו נקוב פטור · ורבי שמעון
 פוטר בזה ובה:

פרק יא

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים · מרשות
 הרבים · לרשות היחיד · חייב · מרשות היחיד
 לרשות היחיד · ורשות הרבים באמצע · רבי עקיבא
 מחייב וחכמים פוטרין:

^ב ביצד · שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים ·
 המושיט והזורק מזו לזו פטור · היו שתיהן בדיוטא
 אחת · המושיט חייב · והזורק פטור · שפך היתה עבודת
 הלזים · שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים · מושיטין
 הקרשים מזו לזו · אבל לא זורקין · חולית הבור והסלע
 שהן גבוהין עשרה ורחבן ארבעה · הנוטל מהן · והנותן
 על גבן · חייב · פחות מכן פטור:

ג' הַזֹּרֶק אַרְבַּע אַמּוֹת בַּכֶּתֶל • לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים •
 בְּזֹרֶק בְּאֵוִיר • לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים • בְּזֹרֶק בְּאֶרֶץ •
 הַזֹּרֶק בְּאֶרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיִּיב • זֶרֶק לְתוֹךְ אַרְבַּע
 אַמּוֹת • וְנִתְגַּלְגַּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת פֶּטוּר • חוּץ לְאַרְבַּע
 אַמּוֹת • וְנִתְגַּלְגַּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיִּיב:

ד' הַזֹּרֶק בֵּימֵם אַרְבַּע אַמּוֹת פֶּטוּר • אִם הָיָה רֶקֶק מִיָּם
 וּרְשׁוּת הָרִבִּים מְהֻלַּכֶת בּוֹ • הַזֹּרֶק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת
 חַיִּיב • וְכַמָּה הוּא רֶקֶק מִיָּם • פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים •
 רֶקֶק מִיָּם וּרְשׁוּת הָרִבִּים מְהֻלַּכֶת בּוֹ • הַזֹּרֶק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע
 אַמּוֹת חַיִּיב:

ה' הַזֹּרֶק מִן הַיָּם לַיָּבֵשָׁה • וּמִן הַיָּבֵשָׁה לַיָּם • וּמִן הַיָּם
 לַסְּפִינָה • וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם • וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֵרְתָּהּ •
 פֶּטוּר • סְפִינּוֹת קְשׁוּרוֹת זוּ בְּזוּ • מְטִלְטִלִין מְזוּ לְזוּ • אִם
 אֵינָן קְשׁוּרוֹת • אֵף עַל פִּי שְׁמַקְפוֹת • אֵין מְטִלְטִלִין מְזוּ
 לְזוּ:

ו' הַזֹּרֶק וְנִזְכָּר לְאַחַר שִׁיּוּצָתָהּ מִיָּדוֹ • קִלְטָהּ אַחֵר • קִלְטָהּ
 כָּלֵב • אוֹ שְׁנִשְׂרָפָה • פֶּטוּר • זֶרֶק לַעֲשׂוֹת חֲבוּרָה • בֵּין
 בְּאָדָם • וּבֵין בְּבִהֶמָּה • וְנִזְכָּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשִׂית חֲבוּרָה
 פֶּטוּר • זֶה הַכָּלֵל • כָּל חַיִּיבֵי חֲטָאוֹת אֵינָן חַיִּיבִין • עַד
 שֶׁתֵּהָא תַּחֲלָתָן וְסוּפָן שְׁגָגָה • תַּחֲלָתָן שְׁגָגָה וְסוּפָן זָדוֹן •
 תַּחֲלָתָן זָדוֹן וְסוּפָן שְׁגָגָה • פֶּטוּרִין עַד שֶׁתֵּהָא תַּחֲלָתָן
 וְסוּפָן שְׁגָגָה:

פרק יב

הַבּוֹנָה · כִּמָּה יִבְנֶה וַיְהִי חַיִּיב · הַבּוֹנָה כָּל שֶׁהוּא ·
וְהַמְּסִתָּה · וְהַמָּכָה בְּפִטְיֵשׁ · וּבִמְעַצֵּד · וְהַקּוֹדֵחַ
כָּל שֶׁהוּא · חַיִּיב · זֶה הַכֶּלֶל · כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה
וּמְלָאכָתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת · חַיִּיב · רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמָּכָה בַּקּוֹרְנָס עַל הַסֵּדֶן בְּשַׁעַת
מְלָאכָה חַיִּיב · מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֹמֶתֶקֶן מְלָאכָה:

א הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא · הַמְּנַכֵּשׁ · וְהַמְּקַרְסֵם · וְהַמְּזַרֵר כָּל
שֶׁהוּא · חַיִּיב · הַמְּלַקֵּט עֵצִים · אִם לְתֵקֵן כָּל שֶׁהוּא · אִם
לְהַסִּיק כְּדִי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קִלְחָה · הַמְּלַקֵּט עֲשָׂבִים · אִם
לְתֵקֵן כָּל שֶׁהוּא · אִם לְבַהֲמָה · כִּמְלֵא פִי גְדִי:

ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת · בֵּין בִּימִינוֹ · בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ · בֵּין
מִשֵּׁם אֶחָד · בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת · בֵּין מִשְׁתֵּי סִמְמָנוֹת · בְּכָל
לְשׁוֹן חַיִּיב · אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא
מִשּׁוּם רוּשָׁם · שֶׁכַּדְּהִיּוּ כּוֹתְבִין עַל קֶרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן · לִידַע
אִיזוֹ בֶּן זֹוגוֹ · אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) מְצִינּוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם
גָּדוֹל · שֵׁם מִשְׁמַעוֹן וּשְׁמוּאֵל · נַח מִנְחוּר · דָּן מִדְּנִיאֵל ·
גָּד מִגְדִּיאֵל:

ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד · חַיִּיב · כָּתֹב בְּדִיּוֹ ·
בְּסֵם · בְּסִקְרָא · בְּקוּמוֹס · וּבְקִנְקִנְתּוֹס · וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא
רוּשָׁם · עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זֵוִיּוֹת · וְעַל שְׁנֵי לוֹחֵי פִנְקָס · וְהוּן
נִהְיִין זֶה עִם זֶה חַיִּיב · הַכּוֹתֵב עַל בִּשְׂרוֹ חַיִּיב · הַמְּסִירֵט

על בשרו · רבי אליעזר מחייב חטאת · ורבי יהושע
פוטרו:

ה כתב במשקין · במי פירות · באבק דרכים · באבק
הסופרים · ובכל דבר שאיגו מתקיים · פטור · לאחר
ידו · ברגלו · בפיו · ובמרפיקו · כתב אות אחת סמוך
לכתב · וכתב על גבי כתב · נתפון לכתוב חי"ת וכתב
שני זי"ג · אחת בארץ ואחת בקורה · כתב על שתי
כותלי הבית · על שני דפי פנקס · ואין נהגין זה עם זה ·
פטור · כתב אות אחת נוטריקון · רבי יהושע בן בתירא
מחייב וחכמים פוטרין:

י הכותב שתי אותיות בשתי העלמות · אחת שחרית
ואחת בין הארבעים · רבן גמליאל מחייב וחכמים
פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת
על האריגה חייב · וחכמים אומרים בין בתחלה בין
בסוף שיעורו שני חוטין:

ב העושה שתי בתי גרין · בגרין · בקירוס · בגפה ·
בבברה · ובסל חייב · והתופר שתי תפירות · והקורע
על מנת לתפור שתי תפירות:

ג הקורע בחמתו · ועל מתו · וכל המקלקלין פטורין ·
והמקלקל על מנת לתקן · שיעורו כמתקן:

ד שיעור המלבן · והמנפץ · והצובע · והטווה · כמלא
רוחב הסיט כפול · והאורג שני חוטין · שיעורו כמלא
הסיט:

ה רבי יהודה אומר · הצד צפור למגדל · וצבי לבית ·
חייב · וחכמים אומרים · צפור למגדל · וצבי לבית ·
ולחצר ולביבין · רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל
הביבין שוין · זה הכלל · כל המחסר צידה פטור ·
ושאינו מחסר צידה חייב:

ו צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו · חייב · ונעלו שנים
פטורין · לא יכול אחד לנעול · ונעלו שנים · חייבין · ורבי
שמעון פוטר:

ז יושב האחד על הפתח ולא מלאהו · יושב השני
ומלאהו · השני חייב · יושב הראשון על הפתח ומלאהו ·
ובא השני וישוב בצדו · אף על פי שעמד הראשון והלך
לו · הראשון חייב · והשני פטור · הא למה זה דומה ·
לנועל את ביתו לשמרו · ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שְׁמִנָּה שְׂרָצִים הָאֻמּוּרִים בַּתּוֹרָה · הֶעָדָן וְהַחֹבֵל בָּהֶן
 חֵיִיב · וְשֹׂאֵר שְׂקָצִים וְרִמָּשִׁים · הַחֹבֵל בָּהֶן
 פָּטוּר · הֶעָדָן לְצוּרָךְ · חֵיִיב · וְשֹׂאֵל לְצוּרָךְ · פָּטוּר · חִיָּה
 וְעוֹף שֶׁבְּרִשּׁוֹתָיו · הֶעָדָן · פָּטוּר · וְהַחֹבֵל בָּהֶן · חֵיִיב:

ב אין עוֹשִׂין הִילְמִי בַּשַּׁבָּת · אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מִי מֶלֶח ·
 וְטוֹבֵל בָּהֶן פָּתוּ · וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתְּבַשִּׁיל · אָמַר רַבִּי יוֹסִי ·
 וְהֵלֵא הוּא הִילְמִי · בֵּין מְרֵבָה · וּבֵין מוּעָט · וְאֵלּוּ הֵן מִי
 מֶלֶח הַמִּתְרִין · נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּתְּחִלָּה · לְתוֹךְ הַמַּיִם · אוֹ לְתוֹךְ
 הַמֶּלֶח:

ג אין אוֹכְלִין אֵיזוּב יוֹן בַּשַּׁבָּת · לְפִי שֶׁאֵינּוּ מֵאֵכֵל בְּרִיאִים ·
 אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֶזֶר · וְשׁוֹתָה אָבוּב רוֹעָה · כָּל
 הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אָדָם לְרִפּוּאָה וְכָל הַמְשַׁקֵּין שׁוֹתָה · חוּץ
 מִמִּי דְקָלִים · וְכוֹס עֶקְרִים · מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוּקָה · אֲבָל
 שׁוֹתָה הוּא מִי דְקָלִים לְצִמָּאוֹ · וְסֵךְ שֶׁמֶן עֶקְרִין שֶׁלֹּא
 לְרִפּוּאָה:

ד הַחוֹשֵׁשׁ בְּשָׁנָיו · לֹא יִגְמַע בָּהֶן אֶת הַחֶמֶץ · אֲבָל מְטִיבֵל
 הוּא כְּדֶרֶכוֹ · וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא · הַחוֹשֵׁשׁ בְּמִתְנָיו · לֹא
 יְסוּדֵךְ יֵין וְחֶמֶץ · אֲבָל סֵךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן · וְלֹא שֶׁמֶן וָרֹד ·
 בְּנֵי מַלְכִּים סָכִין שֶׁמֶן וָרֹד עַל מְכוּתֵיהֶן · שֶׁכֵּן דְּרָכָם לְסוּד ·
 בַּחוּל · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִּים הֵם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כד הוא
חייב על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול
להתירו באחת מידי אין חייבין עליו:

^ב יש לך קשרים שאין חייבין עליהן בקשר הגמלין
ובקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבכא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות
יוז ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר
קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא קושרין דלי
בפסיקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר כלל אמר
רבי יהודה כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו:

^ג מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים
ומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת
למוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים
ומציעין את המטות מיום הכפורים לשבת וחלבי שבת
קרביין ביום הכפורים (אבל לא של יום הכפורים
בשבת) רבי עקיבא אומר לא של שבת קרביין ביום
הכפורים ולא של יום הכפורים קרביין בשבת:

פרק טז

כָּל כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ · מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה · בֵּין
שְׁקוֹרִין בָּהֶן · וּבֵין שְׂאִין קוֹרִין בָּהֶן · וְאֵף עַל פִּי
שְׁכֵתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה · וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין
בָּהֶם · מִפְּנֵי בִטּוֹל בֵּית הַמִּדְרָשׁ · מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר
עִם הַסֵּפֶר · וְתִיק הַתַּפְּלִין עִם הַתַּפְּלִין · וְאֵף עַל פִּי
שֵׁישׁ בְּתוֹכָן מַעוֹת · וְלִהְיוֹן מַצִּילִין אוֹתָן · לְמַבּוּי שְׂאִינוֹ
מִפְּלֹשׁ · בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמִפְּלֹשׁ:

ב מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · הָרְאוּי לְאָדָם לְאָדָם ·
הָרְאוּי לְבִהְמָה לְבִהְמָה · בִּיצֵד · נִפְלָה דְלִיקָה בְּלִילֵי
שַׁבָּת · מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מְזוֹן
שְׁתֵּי סְעוּדוֹת · בְּמִנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
לְעוֹלָם מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

ג מַצִּילִין סֵל מְלֵא כִכְרוֹת · וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת · וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה · וְחֻבִּית שֶׁל יִין · וְאוֹמֵר
לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם · וְאִם הָיוּ פְקָחִין · עוֹשִׂין
עִמּוֹ חֲשֹׁבֹן אַחֵר הַשַּׁבָּת · לְהִיכֹן מַצִּילִין אוֹתָן · לְחַצֵּר
הַמְעוֹרְבָת · בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְשְׂאִינָה מְעוֹרְבָת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כְּלִי תִשְׁמִישׁוֹ · וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה
שְׂיִכּוֹל לְלָבוֹשׁ · וְעוֹטֵף כָּל מָה שְׂיִכּוֹל לְעֵטוֹף · רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר שְׂמוֹנָה עָשָׂר כְּלִים · וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא · וְאוֹמֵר
לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רבי שמעון בן גנס אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחז בהן את האור מפני שהוא מחרף ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה:

י נכרי שבא לכבות אין אומרין לו כבה ואל תכבה מפני שאין שביתתו עליהן אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני ששביתתו עליהן:

י כופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחוז בקורה ועל צואה של קטן ועל עקרב שלא תשוד אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת:

ח נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל ואם בשביל ישראל אסור מלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור עשה גוי כבש לירד בו יורד אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בספינה ועשה גוי כבש לירד בו וירדו בו רבן גמליאל וזקנים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַפְּלִים נִטְלִים בְּשַׁבָּת • וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן • אֵף עַל
פִּי שְׁנַת פְּרָקוֹ בְּשַׁבָּת • שְׁאִינָן דּוּמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית •
לְפִי שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

^א נִטְלָא אָדָם קֶרְנֶס לְפַצַּע בּוֹ אֶת הָאֲגוּזִים • וְקֶרְדּוֹם לְחִתוֹךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה • מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה • מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוּגְרוֹת • אֶת הַרְחַת וְאֶת הַמְזֹלֵג לְתֵת
עָלָיו (פֶּת) לְקַטֵּן • אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכֶּרֶכֶר לְתַחֲוֹב בּוֹ •
מַחַט שֶׁל יָד • לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ • וְשֶׁל סְקָאִים לְפִתּוּחַ
בּוֹ אֶת הַדִּלְתָּ:

^ג קָנָה שֶׁל זֵיתִים • אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֵאשׁוֹ מִקְבֵּל טַמְאָה •
וְאִם לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טַמְאָה • בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטְלָא בְּשַׁבָּת:

^ד (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַפְּלִים נִטְלִין • חוּץ מִן הַמָּסֶר
הַגָּדוֹל • וַיִּתֵּד שֶׁל מַחְרִישָׁה • כָּל הַפְּלִים נִטְלִין לְצוּרָךְ •
וְשֶׁלֹּא לְצוּרָךְ • רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֱלָא לְצוּרָךְ:

^ה כָּל הַפְּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת • שֶׁבִּרְיָהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן) •
וּבִלְבָד שִׁיהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכָה • שֶׁבִּרְיָה עֲרֵבָה לְכִסּוֹת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית • שֶׁבִּרְיָה זְכוּכִית לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת
פִּי הַפֶּךָ • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שִׁיהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן

מִלֵּאכֶתָּן · שְׁבֵרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה · וְשִׁבְרֵי
זְכוּכִית לְצוּק לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֵבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ · אִם מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת ·
מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ · וְאִם לֹא · אֵין מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ · זְמוּרָה שֶׁהִיא
קְשׁוּרָה בְּטַפִּיחַ · מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ בְּשִׁבְתָּ:

^י פָּקַק הַחֲלוֹן · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קָשׁוּר
וְתִלּוּי · פּוֹקֵקִין בּוֹ · וְאִם לֹא · אֵין פּוֹקֵקִין בּוֹ · וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כֶּסוּיֵי הַבָּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה · נְטָלִים (עֲמָהֶן)
בְּשִׁבְתָּ · אָמַר רַבִּי יוֹסִי · בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֶסוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת · אֲבָל בְּכֶסוּיֵי הַבָּלִים · בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ · נְטָלִים
בְּשִׁבְתָּ:

פרק יח

מִפְּנֵין אֲפִילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תָּבֵן וְשֶׁל
תְּבוּאָה · מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים · וּמִפְּנֵי בְטוּלַת בֵּית
הַמִּדְרָשׁ · אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצָר · מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה ·
וּדְמָאִי · וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ · וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ · וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ · מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל
לְעִנְיִים · אֲבָל לֹא אֶת הַטֶּבֶל · וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן
שֶׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ · וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹא

נִפְדּוּ • וְלֹא אֶת הַלּוֹף • וְלֹא אֶת הַחֲרָדֵל • רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל מֵתִיר בְּלוֹף מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל עוֹרְבִין:

ב חֲבִילֵי קֶשׁ • וְחֲבִילֵי עֲצִים • וְחֲבִילֵי זֶרְדִּים • אִם הִתְקִינּוּ
לְמֵאֵכֶל בְּהֵמָה • מְטִלְטִלִין אוֹתָן • וְאִם לָאוּ • אֵין מְטִלְטִלִין
אוֹתָן • כּוּפִין אֶת הַסֵּל לִפְנֵי הָאֶפְרוֹחִים • כְּדֵי שִׁיעֲלוּ
וַיֵּרְדּוּ • תִּרְנַגְּלוּת שְׁבָרָחָה • דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנַס •
מִדֵּדִין עֲגָלִין וְסִיחִין (בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים) • אִשָּׁה מִדֵּדָה אֶת
בָּנָהּ • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵימָתִי • בְּזֶמֶן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶחָד
וּמְנִיחַ אֶחָד • אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר אֲסוּר:

ג אֵין מִלְּדִין אֶת הַבֵּהֱמָה בְּיוֹם טוֹב • אֲבָל מִסַּעֲדִין •
וּמִלְּדִין אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת • וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם
לְמָקוֹם • וּמַחֲלִלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת • וְקוֹשְׁרִין אֶת
הַטְּבוֹר • רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף חוֹתְכִין • וְכָל צָרְכֵי מִלָּה
עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת.
מביאו בשבת מגלה. ובסכנה מכסהו על פי
יעדים. ועוד אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות
פחמין לעשות (כלי) ברזל. כלל אמר רבי עקיבא כל
מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת. אינה דוחה את
השבת. ושאי אפשר לעשותה מערב שבת. דוחה את
השבת:

ב עושין כל צרכי מילה בשבת מוחלין. ופורעין.
ומוצצין. ונותנין עליה איספליגית וכמון. אם לא שחק
מערב שבת. לועס בשניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן
מערב שבת. ינתן זה בעצמו. וזה בעצמו. ואין עושין
לה חלוק לכתחלה. אבל כורד עליה סמרטוט. אם לא
התקין מערב שבת. כורד על אצבעו ומביא. ואפילו
מחצר אחרת:

ג מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר
המילה. ומזלפין עליו ביד. אבל לא בכלי. רבי אלעזר
בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל
להיות בשבת. שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם
בואבים. ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את
השבת. ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס:

ד' מי שֶהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת · אֶחָד לָמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת
וְאֶחָד לָמוֹל בַּשַּׁבָּת · וְשִׁכַּח וּמָל אֶת שֶׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת
בַּשַּׁבָּת חַיִּיב · אֶחָד לָמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לָמוֹל
בַּשַּׁבָּת · וְשִׁכַּח וּמָל אֶת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חֲטָאֵת · וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה' קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמּוּנָה · וּלְתַשְׁעָה · וּלְעֶשְׂרֶה · וּלְאַחַד
עָשָׂר · וּלְשָׁנִים עָשָׂר · לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר · הָא בִּיצֵד
כְּדַרְבּוֹ · לְשִׁמּוּנָה · נוֹלָד לְבֵין הַשְּׁמֻשׁוֹת נִמּוֹל לְתַשְׁעָה ·
בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרֶה · יוֹם טוֹב
לְאַחֵר הַשַּׁבָּת · נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר · שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים
שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה · נִמּוֹל לְשָׁנִים עָשָׂר · קָטָן הַחוּלָה · אֵין
מוֹהֲלִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִבְרִיא:

ו' אֵלּוּ הֵן צִיצִין הַמְּעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה · בְּשָׂר הַחוּפָּה אֶת
רֹב הָעֶטְרָה · וְאֵינוֹ אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה · וְאִם הָיָה בֶּעַל בְּשָׂר
מִתְקֵנוֹ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעֵין · מָל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה ·
בְּאֵלּוֹ לֹא מָל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב.
ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת.
אבל נותנין לתלויה ביום טוב:

ב נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומצננין את
היין בסודרין. ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנגת
של חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר
בשבת בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי
צדוק אומר הכל לפי האורחין:

ג אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך
החמץ. ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל
נותן לתוך הכברה. או לתוך הפלכלה. אין פושרין
את התבן בכברה. ולא יתננו על גבי מקום גבוה.
בשביל שירד המוז. אבל נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך
האבוס:

ד גורפין מלפני הפטם. ומסלקין לצדדין מפני הרעי.
דברי רבי דוסא. וחכמים אוסרים. נוטלין מלפני בהמה
זו. ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו. אבל מנענעו
בגופו. ואם היה מאכל בהמה. או שהיה עליו כר. או

סָדִין · מְנַעֲנְעוּ בִידּוֹ · מַכְבֵּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים · מַתִּירִין ·
אֲבָל לֹא כּוֹבְשִׁין · וְשֶׁל כּוֹבְסִין לֹא יָגַע בּוֹ · רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה מוֹתֵר מֵעֶרֶב שָׁבַת · מַתִּיר אֶת כָּלֹּ
וְשׁוֹמְטוֹ:

פרק כא

נוֹטֵל אָדָם אֶת בָּנוֹ וְהֶאָבֵן בִּידּוֹ · וְכֹלְכֶלָה וְהֶאָבֵן
בְּתוֹכָהּ וּמְטִלְטִלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטְּהוֹרָה
וְעִם הַחוּלִין · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף מֵעֲלִין אֶת הַמִּדְמַע
בְּאַחַד וּמֵאָה:

^א הֶאָבֵן שֶׁעַל פִּי הַחֲבִית · מָטָה עַל צִדָּהּ וְהִיא נּוֹפֶלֶת ·
הָיְתָה בֵּין הַחֲבִיּוֹת · מַגְבִּיָּהָּ וּמָטָה עַל צִדָּהּ · וְהִיא
נּוֹפֶלֶת · מַעוֹת שֶׁעַל הַכֶּר · נוֹעַר אֶת הַכֶּר · וְהֵן נּוֹפְלוֹת ·
הָיְתָה עָלָיו לְשִׁלְשֶׁת · מְקַנְחוֹ בְּסִמְרָטוֹט · הָיְתָה שֶׁל
עוֹר · נוֹתֵנִין עָלֶיהָ מִים עַד שֶׁתִּכְלָה:

^ב בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מַגְבִּיָּהִין מִן הַשְּׁלֶחָן עֲצָמוֹת
וְקִלְפִּין · וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נוֹטֵל אֶת הַטְּבֵלָא כְּלָה
וּמְנַעֲרָה · מַעֲבִירִין מֵעַל הַשְּׁלֶחָן פִּירוּרִין פְּחוֹת מְכֻזֹּת ·
וְשַׁעַר שֶׁל אֲפוֹנִים · וְשַׁעַר עֲדָשִׁים · מַפְנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל
בְּהֵמָה · סָפּוֹג אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה · מְקַנְחִין בּוֹ ·
וְאִם לֹאֹ אֵין מְקַנְחִין בּוֹ · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין
כֶּךָ נֹטֵל בְּשָׁבַת · וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה • מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת
 וְאוֹמֵר לְאַחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם • וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
 יִסְפּוּג • אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין •
 וְאִם יֵצְאוּ מִעֶצְמָן אֲסוּרִים • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם
 לְאוֹכְלִים • הֵיוּצֵא מֵהֶן מוֹתֵר • וְאִם לְמִשְׁקִין • הֵיוּצֵא מֵהֶן
 אֲסוּר • חֲלוֹת דְּבֶשׁ שֶׁרֶסְקָן מִעֶרֶב שֶׁבֶת • וְיֵצְאוּ מִעֶצְמָן
 אֲסוּרִים • וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר:

ב כָּל שֶׁבֶא בְּחֻמֵּין מִעֶרֶב שֶׁבֶת • שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמֵּין
 בְּשֶׁבֶת • וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמֵּין מִעֶרֶב שֶׁבֶת • מִדִּיחִין
 אוֹתוֹ בְּחֻמֵּין בְּשֶׁבֶת • חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן (וְדָגִים
 מְלוּחִים קִטְנִים) • וְקוּלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הִיא גִּמְרָה
 מְלֹאכְתָּן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית • לְאַכּוֹל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת •
 וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כָּלִי • וְאֵין נֹזְקִים מְגוּפָה שֶׁל
 חֲבִית דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה • וְחֻכְמִים מַתִּירִין • וְלֹא יִקְבְּנָה
 מִצָּדָה • וְאִם הִיָּתָה נְקוּבָה • לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעוּה • מִפְּנֵי
 שֶׁהוּא מְמַרְח • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לְפָנֵי רַבִּין יוֹחָנָן
 בֶּן זִכְאִי בַּעֲרָב • וְאָמַר חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מִחֻטָּאֵת:

ד נֹתֵנִין תְּבִשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר • בְּשִׁבִּיל שִׁיָּהָא שְׁמור • וְאֶת
 הַמִּים הַיָּפִים בָּרַעִים • בְּשִׁבִּיל שִׁיָּצְנוּ • וְאֶת הַצּוּנִן בְּחֻמָּה •
 בְּשִׁבִּיל שִׁיַּחֲמוּ • מִי שֶׁנִּשְׁרָו כֻּלּוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּמִּים • מִהֵלֶךְ בָּהֶן

וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ · הֵגִיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה · שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אָבֵל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה' הָרוֹחֵץ בְּמִי מַעֲרָה · וּבְמִי טְבִירָא · וְנִסְתַּפֵּג אֶפִּילוּ
בְּעֶשֶׂר אֲלַנְטִיאוֹת · לֹא יִבְיִאם בִּידּוֹ · אָבֵל עֲשָׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֲלַנְטִית אַחַת · פְּנִיָּהֶם יְדִיָּהֶם וְרַגְלֵיהֶם ·
וּמִבִּיאִין אוֹתָן בִּידּוֹ:

י' סָכִין וּמִמְשִׁמְשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אָבֵל לֹא מִתְעַמְלִים
וְלֹא מִתְגַּרְדִּין · אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה · וְאֵין עוֹשִׂין
אֶפִיקִטוּזִין · וְאֵין מַעֲצִבִין אֶת הַקֶּטֶן · וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת
הַשֶּׁבֶר · מִי שֶׁנִּפְרָקָה יְדוֹ אוֹ רַגְלוֹ · לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוּנָן ·
אָבֵל רוֹחֵץ הוּא כְּדֶרְכוֹ · וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ · כִּדֵּי יֵין וְכִדֵּי שֶׁמֶן · וּבִלְבָד שְׁלֹא
יֹאמַר לוֹ הַלְוִינִי · וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֶרְתָּה כְּכָרוֹת ·
וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ · מֵנִיחַ טָלִיתוֹ אֶצְלוֹ · וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
חֻשְׁבוֹן לְאַחַר שַׁבָּת · וְכֵן עָרֵב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שְׁחָל
לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת · מֵנִיחַ טָלִיתוֹ אֶצְלוֹ · וְנוֹטֵל אֶת פֶּסָחוֹ
וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֻשְׁבוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב:

ב' מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו · וְאֶת פְּרַפְרוֹתָיו מִפִּיו · אָבֵל לֹא
מִן הַכֶּתֶב · וּמִפִּיס עִם בְּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלֹחַן ·
וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְנָה גְדוֹלָה כִּנְגַד קִטְנָה ·

משום קביא · ומטילין חלשים על הקדשים ביום טוב ·
אבל לא על המנות:

א לא ישכור (אדם) פועלים בשבת · ולא יאמר אדם
לחבירו לשכור לו פועלים · אין מחשיבין על התחום
לשכור פועלים · ולהביא פירות · אבל מחשיך הוא
לשמור · ומביא פירות בידו · כלל אמר אבא שאול כל
שאני זכאי באמירתו · רשאי אני להחשיך עליו:

ד מחשיבין על התחום לפקח על עסקי כלה · ועל עסקי
המת · להביא לו ארון ותכריכין · גוי שהביא חלילין
בשבת · לא יספוד בהן ישראל · אלא אם כן באו ממקום
קרוב · עשו לו ארון וחרפו לו קבר · יקבר בו ישראל ·
ואם בשביל ישראל · לא יקבר בו עולמית:

ה עושין כל צרכי המת · סכין ומדיחין אותו · ובלבד שלא
יזיזו בו אבר · שזמטין את הכר מתחתיו · ומטילין אותו
על החול בשביל שימתין · קושרין את הלחי · לא שיעלה
אלא שלא יוסיף · וכן קורה שנשברה · סומכין אותה
בספסל · או בארוכות המטה · לא שתעלה · אלא שלא
תוסיף · אין מאמצין את המת בשבת · ולא בחול עם
יציאת נפש · והמאמץ עם יציאת הנפש · הרי זה שופך
דמים:

פרק כד

מִי שֶׁהֶחֱשִׁיד לֹא בְּדֶרֶךְ · נוֹתֵן כִּיסוֹ לְנֹכְרִי · וְאִם אֵין עֲמֹ
נֹכְרִי מְנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר · הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה · נוֹטֵל
אֶת הַכֹּלִים הַנֹּטְלִין בְּשַׁבָּת · וְשֹׂאִינָן נֹטְלִין בְּשַׁבָּת · מִתִּיר
אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶן:

בִּמְתִּירִין פָּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה · וּמִפְסָפְסִין אֶת
הַכִּיפִין · אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין · אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת
הַשַּׁחַת · וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין · לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין
גָּסָה · רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בְּחֲרוּבִין לְדָקָה:

גִּ' אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל · וְלֹא דוֹרְסִין · אֲבָל מַלְעִיטִין · וְאֵין
מְמָרִים הָעֹגְלִין אֲבָל מַלְעִיטִין · וּמַהֲלֻקְטִין לְתִרְנֻגּוּלִים ·
וְנוֹתְנִים מִים לַמּוֹרְסָן · אֲבָל לֹא גוֹבְלִים · וְאֵין נוֹתְנִין מִים
לִפְנֵי דְבוּרִים · וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׂוֹבֵד · אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי
אוֹזוֹן וְתִרְנֻגּוּלִים · וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

ד' מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוֹעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה · וְאֶת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכֹּלְבִּים · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הִיָּתָה נְבִילָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת · אֲסוּרָה · לְפִי שֶׁאֵינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מִפִּירִין גְּדָרִים בְּשַׁבָּת · וְנִשְׁאָלִין לְגְדָרִים שֶׁהֵן לְצוּרֶךְ
הַשַּׁבָּת · וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר · וּמוֹדְדִין אֶת הַמַּטְלִית ·
וְאֶת הַמְּקוֹה · וּמַעֲשֶׂה בִימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק · וּבִימֵי
אָבִא שָׂאוֹל בֶּן בִּטְנִית · שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטָפִיחַ ·

וְקִשְׁרוּ אֶת הַמְּקִידָה בְּגָמִי • לִידַע • אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתֵחַ
טֶפֶח אִם לֹא • וּמַדְבְּרֵיהֶם לְמַדְנוּ • שְׁפוֹקֵקִין • וּמוֹדְדִין •
וְקוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה · למעלה מעשרים אמה ימעט · רבי יהודה אומר אינו צריך · והרחב מעשר אמות ימעט · ואם יש לו צורת פתח · אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעט:

ב הכשר מבוי · בית שמאי אומרים לחי וקורה · ובית הלל אומרים לחי או קורה · רבי אליעזר אומר לחיין · משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא · לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות · שהוא נתר או בלחי או בקורה · על מה נחלקו · על רחב מארבע אמות ועד עשר · שבית שמאי אומרים לחי וקורה · ובית הלל אומרים או לחי או קורה · אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח · ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים · דיה לקורה שתהא רחבה טפח · כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח · רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים · רואין אותה כאלו היא של מתכת · עקומה · רואין אותה כאלו היא פשוטה ·

עגולה · רואין אותה כאלו היא מרבעת · כל שיש
בהקיפו שלשה טפחים · יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו · גבהן עשרה טפחים · ורחבן ועבין כל
שהוא · רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

י בפל עושין לחיין · אפילו בדבר שיש בו רוח חיים ·
ורבי יוסי אסור · ומטמא משום גלל · ורבי מאיר מטהר ·
וכותבין עליו גטי נשים · ורבי יוסי הגלילי פוסל:

ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה ·
מטלטלין בתוכה · ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה
טפחים · ולא יהו פרצות יתרות על הבנין · כל פרצה
שהיא כעשר אמות מתרת · מפני שהיא כפתח · יתר
מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה · וזה למעלה
מזה · ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים ·
שיעור חבלים ועובין יתר על טפח · כדי שיהא הכל
עשרה טפחים:

· מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו
שלשה טפחים · בשׁיירא דברו · דברי רבי יהודה ·
וחכמים אומרים לא דברו בשׁיירא אלא בהווה · כל
מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ·
דברי רבי יוסי בר יהודה · וחכמים אומרים משני

דְּבָרִים · אַרְבַּעַה דְּבָרִים פָּטְרוּ בַּמַּחֲנֶה · מִבִּיאִין עֲצִים
מִכָּל מָקוֹם · וּפְטוּרִים מִרְחִיצַת יָדִים · וּמִדְּמָאֵי · וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פְּסִין לִבְיָאוֹת · אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה ·
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עָשׂוּר · אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין · וְאַרְבַּעַה פְּשׁוּטִים · גָּבֵהֶן
עֲשָׂרָה טַפְחִים · וְרַחְבֵּן שֶׁשָּׁה · וְעֵבֶין כָּל שֶׁהוּא · וּבִינֵיהֶן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע · קְשׁוּרוֹת וְלֹא
מוֹתָרוֹת · אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהַקְרִיב לִבְאֵר · וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה פָּרָה רֹאשָׁה וְרֵבָה
בְּפָנִים וְשׁוֹתָה · מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא · וּבִלְבָד שִׁירְבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סֵאתִים · אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סֵאתִים · אֵלֹא לִגְנָה וְלִקְרָפִי · אָבָל אִם הָיָה דִּיר · אוֹ
סֹהַר · אוֹ מִקְצָה · אוֹ חֶצֶר · אָפִילוּ בֵּית חֲמֶשֶׁת כּוֹרִין ·
אָפִילוּ בֵּית עֲשָׂרָה כּוֹרִין מוֹתֵר · וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל
שֶׁהוּא · וּבִלְבָד שִׁירְבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הָרֵבִים) מִפְּסִיקְתָּן ·
יִסְלְקָנָה לְצִדְדִין · וּחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד · אֶחָד
בוֹר הָרֵבִים וּבְאֵר הָרֵבִים · וּבְאֵר הַיָּחִיד · עוֹשִׂין לָהֶן

פֶּסֶין · אָבֵל לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מַחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפְּחִים · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא אוֹמֵר
אֵין עוֹשִׁין פֶּסֶין אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד · וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין
חֲגוּרָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא · הִגְנָה וְהִקְרַפָּה שְׁהִיא
שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · מִקְּפֶת
גֹּדֶר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְּחִים · מְטִלְטֵל בְּתוֹכָהּ · וּבְלֶבֶד
שֵׁישׁ בָּהּ שׁוֹמְרָה אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שְׁתֵּהא סְמוּכָה
לְעִיר · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ
וּמַעְרָה · מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין
בָּהּ אֶחָד מִכָּל אֵלוֹ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · וּבְלֶבֶד שְׁהִיא בָּהּ
שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם הָיְתָה אֲרָכָה יֵתֵר עַל רַחֲבָהּ אֶפִּילוֹ
אַמָּה אַחַת · אֵין מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוֹ
אֲרָכָה פִּי שָׁנִים בְּרַחֲבָהּ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלֵעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר · אֶפִּילוֹ הִיא
כְּבֵית כּוֹר · וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חֲצֵר שֶׁשֶׁכַּח אֶחָד
מֵהֶן · וְלֹא עִירָב · בֵּיתוֹ אֲסוּר מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ ·
אָבֵל לָהֶם מוֹתֵר · וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעַקְרָבָנִין
בְּפֶסֶח · וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא
מָצָאתִי:

פרק ג

בבבּל מְעַרְבִין ומשַׁתְּתִפִּין · חוץ מן המים ומן המלח ·
 והכל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן המים ומן המלח ·
 הנוֹדֵר מן המזון · מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמִּים · מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין
 וּלְיִשְׂרָאֵל בְּתְרוּמָה · סוֹמְכּוֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין · וְלִכְהֵן בְּבֵית
 הַפֶּרֶס · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת · מִפְּנֵי
 שְׂיָכוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וּלְאָכּוֹל:

^ב מְעַרְבִין בְּדִמְאֵי · וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ ·
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ · וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבְתְרוּמָה) · אָבֵל לֹא בִטְבֵּל · וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ · וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ ·
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירוּבוֹ בֵּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקֶטֶן · וּבֵיד מִי שְׂאִינוֹ
 מוֹדָה בְּעִירוּב · אֵינוֹ עִירוּב · וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבְּלוֹ
 מִמֶּנּוּ · הֵרִי זֶה עִירוּב:

^ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים · אֵין עִירוּבוֹ
 עִירוּב · לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים עִירוּבוֹ עִירוּב · נִתְּנוּ
 בְּבוֹר אֲפִילוּ עֶמּוֹק מֵאָה אַמָּה · עִירוּבוֹ עִירוּב · נִתְּנוּ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס · בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ
 וְנִעוּץ · אֲפִילוּ גְבוּהָהּ מֵאָה אַמָּה · הֵרִי זֶה עִירוּב · נִתְּנוּ
 בַּמַּגְדָּל וְנִעַל בְּפָנָיו · וְאָבַד הַמַּפְתָּח · הֵרִי זֶה עִירוּב ·
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהַמַּפְתָּח בְּמִקְוָמוֹ אֵינוֹ
 עִירוּב:

י' נִתְגַּלְגַּל חוץ לַתְּחוּם · וְנִפְּל עָלָיו גֵּל · אוּ נִשְׂרַף · אוּ תְרוּמָה וְנִטְמָאָה · מִבְּעוֹד יוֹם · אֵינוֹ עִירוּב · מִשְׁחָשִׁיכָה · הָרִי זֶה עִירוּב · אִם סָפֵק · רַבִּי מְאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הָרִי זֶה חֹמֶר גָּמֵל · רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סָפֵק עִירוּב כָּשֵׁר · אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבִטּוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה זִקְנִים עַל סָפֵק עִירוּב שְׁכָשֵׁר:

ה' מִתְּנָה אָדָם עַל עִירוּבוֹ וְאוֹמֵר · אִם בָּאוּ גוֹיִם מִן הַמִּזְרָח · עִירוּבִי לְמַעְרָב · מִן הַמַּעְרָב · עִירוּבִי לְמִזְרָח · אִם בָּאוּ מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה אֶלֶךְ · לֹא בָאוּ לֹא מִכָּאן · וְלֹא מִכָּאן · הָרִינִי כִבְנֵי עִירִי · אִם בָּא חֶכֶם מִן הַמִּזְרָח · עִירוּבִי לְמִזְרָח · מִן הַמַּעְרָב · עִירוּבִי לְמַעְרָב · בָּא מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה אֶלֶךְ · לֹא מִכָּאן וְלֹא מִכָּאן הָרִינִי כִבְנֵי עִירִי · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה אֶחָד מֵהֶן רַבּוֹ · יֵלֶךְ אַעֲלֵ רַבּוֹ · וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם רַבּוֹתָיו לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה יֵלֶךְ:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יוֹם טוֹב הַסְּמוּד לְשִׁבְתָּ · בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ · מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירוּבִין וְאוֹמֵר · עִירוּבִי הָרִאשׁוֹן לְמִזְרָח וְהַשְּׁנִי לְמַעְרָב · הָרִאשׁוֹן לְמַעְרָב וְהַשְּׁנִי לְמִזְרָח · עִירוּבִי הָרִאשׁוֹן · וְהַשְּׁנִי כִבְנֵי עִירִי · עִירוּבִי הַשְּׁנִי · וְהָרִאשׁוֹן כִבְנֵי עִירִי · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים מְעַרְב לְרוּחַ אַחַת אוּ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֶקֶר · אוּ מְעַרְב לְשְׁנֵי יָמִים · אוּ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֶקֶר · בִּיעֵד יַעֲשֶׂה מוֹלִיכוֹ בְּרִאשׁוֹן וּמַחֲשִׁיד עָלָיו וְנוֹטְלוֹ · וּבֹא לוֹ בְּשְׁנֵי · מַחֲשִׁיד

עָלֵיו וְאוֹכְלוֹ . וְנִמְצָא מִשְׁתַּכֵּר בְּהִלְכָּתוֹ . וּמִשְׁתַּכֵּר
בְּעִירובוֹ . נֶאֱכַל בְּרֹאשׁוֹן . עִירוב לְרֹאשׁוֹן וְאִינוּ עִירוב
לְשָׁנִי . אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדִים אַתָּם לִי שֶׁהֵם שְׁתֵּי
קְדוּשׁוֹת:

^ז רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהָיָה יָרָא שָׁמָּה
תִּתְעַבֵּר . מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירובִין . וְאֹמֵר עִירובִי
בְּרֹאשׁוֹן לְמִזְרַח . וּבִשְׁנֵי לְמַעְרָב . בְּרֹאשׁוֹן לְמַעְרָב .
וּבִשְׁנֵי לְמִזְרַח . עִירובִי בְּרֹאשׁוֹן . וּבִשְׁנֵי כַּבְּנֵי עִירִי .
עִירובִי בִשְׁנֵי וּבְרֹאשׁוֹן כַּבְּנֵי עִירִי . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

^ח וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִתְּנָה אָדָם עַל הַפְּלִכָּלָה בְּיוֹם
טוֹב רֹאשׁוֹן וְאוֹכְלָה בִּשְׁנֵי . וְכֵן בִּיצָה שְׁנוּלָדָה בְּרֹאשׁוֹן .
תֶּאֱכַל בִּשְׁנֵי . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

^ט רַבִּי דוֹסָא בֶּן הֶרְפִּיָּס אֹמֵר הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתִּיבָה בְּיוֹם
טוֹב רֹאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה . אֹמֵר הִחְלִיצְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֶת יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה . אִם הַיּוֹם אִם לְמַחֲרָה . וּלְמַחֲרָה
הוּא אֹמֵר . אִם הַיּוֹם אִם אֶמָּשׁ . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גֻזִּים • או רוח רָעָה • אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע
 אַמּוֹת • הִחֲזִירוּהוּ • כָּאֵלוֹ לֹא יָצָא • הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
 אַחֲרֵת • נִתְּנוּהוּ בְּדִיר • או בְּסֶהֱר • רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֵךְ אֶת כָּלָה • רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת • מַעֲשֵׂה
 שְׁבָאוֹ מִפְּרִנְדִּיסִים • וְהַפְּלִיגָה סְפִינָתָם בָּיִם • רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֵלְכוּ אֶת כָּלָה • רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
 עֲקִיבָא לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת • שָׁרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

ב פַּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה • אָמְרוּ לוֹ
 לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל • מָה אָנוּ לִירֵד • אָמַר לָהֶן מִתְּרִים אַתֶּם •
 שֶׁכֶּבֶר הָיִיתִי מִסֵּתֶכֶל • וְהֵינּוּ בַתּוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא
 חֲשִׁיכָה:

ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת • וְאָמְרוּ לוֹ כֶּבֶר נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה • יֵשׁ לוֹ
 אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ • אִם הִיא בַתּוֹךְ הַתְּחוּם • כָּאֵילוֹ
 לֹא יָצָא • שֶׁכָּל הַיּוֹצְאִים לְהַצִּיל חוּזְרִין לְמִקּוֹמָן:

ד מִי שֶׁיָּשֵׁב בְּדֶרֶךְ • וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סָמוּךְ לָעִיר •
 (הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כּוֹנֶנְתּוֹ לְכַד לֹא יִכָּנֵס • דְּבַרִּי רַבִּי
 מֵאִיר • וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכָּנֵס • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה
 הָיָה • וְנִכְנָס רַבִּי טְרַפּוֹן בְּלֹא מִתְּכוּיִן:

ה' מי שישן בדרך ולא ידע שחשיכה · יש לו אלפים אמה
לכל רוח · דברי רבי יוחנן בן נורי · וחכמים אומרים אין
לו אלא ארבע אמות · רבי אליעזר אומר והוא באמצען ·
רבי יהודה אומר לאיזה רוח שירצה ילך · ומודה רבי
יהודה שאם ברר לו שאינו יכול לחזור בו:

י' היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה ·
מביאין ואוכלין באמצע · ובלבד שלא יוציא זה מתוך
שלו · לתוך של חברו · היו שלשה · והאמצעי מבלע
ביניהן · הוא מותר עמהן · והם מותרין עמו · ושנים
החיצונים אסורין זה עם זה · אמר רבי שמעון למה הדבר
דומה לשלש חצרות הפתוחות זו לזו · ופתוחות לרשות
הרבים · עירבו שתיהן עם האמצעית היא מותרת עמהן
והם מותרות עמה · ושתיים החיצונות אסורות זו עם זו:

י' מי שבא בדרך וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר ·
ואמר שביתתי תחתיו · לא אמר כלום · שביתתי בעקרו
מהלך ממקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה · ומעקרו
ועד ביתו אלפים אמה · נמצא מהלך משחשיכה ארבעת
אלפים אמה:

ה' אם אינו מכיר · או שאינו בקי בהלכה · ואמר שביתתי
במקומי · זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות ·
דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס · וחכמים אומרים מרבעות
כטבלא מרבעת · כדי שיהא נשכר את הזויות:

^ט וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו . אמר רבי מאיר
אנו אין לנו אלא עני . רבי יהודה אומר אחד עני
ואחד עשיר שלא אמרו מערבין בפת . אלא להקל על
העשיר . שלא יצא ויערב ברגליו:

· מי שיצא לילך לעיר שמערבין בה . והחזירו חבירו .
הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין . דברי רבי יהודה .
רבי מאיר אומר כל שהוא יכול לערב ולא ערב . הרי זה
חמר גמל:

^י מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת . לא יכנס . רבי
אליעזר אומר שתיים יכנס . שלש לא יכנס . מי שהחשיך
(לו) חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס . רבי שמעון
אומר אפילו חמש עשרה אמות יכנס . שאין המשווחות
ממצין את המדות מפני הטועין:

פרק ה

כיצד מעברין את הערים . בית נכנס בית יוצא . פגום
נכנס פגום יוצא . היו שם גדודיות גבוהות עשרה
טפחים . וגשרים ונפשות שיש בהן בית דירה . מוציאין
את המדה כנגדן . ועושין אותה כמין טבלא מרבעת .
כדי שיהא נשכר את הזויות:

^ב נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר . וחכמים אומרים
לא אמרו קרפף . אלא בין שתי עירות . אם יש לזו

שבעים אמה ושירים · ולזו שבעים אמה ושירים · עושה
קרפף לשתייהן · להיותן באחת:

ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים
החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש · עשה אמצעי
את שלשתן · להיותן באחד:

ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה · לא פחות
ולא יותר · ולא ימדוד אלא כנגד לבו · הנה מודד והגיע
לגיא · או לגדר · מבליע וחוזר למדתו · הגיע להר ·
מבליע וחוזר למדתו · ובלבד שלא יצא חוץ לתחום ·
אם אינו יכול להבליע · בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי
משום רבי מאיר שמעתי שמקדרין בהרים:

ה אין מודדין אלא מן הממחה · רבה למקום אחד ·
ומיעט למקום אחר · שומעין למקום שרבה · רבה אחד
ומיעט אחר · שומעין למרבה · אפילו עבד אפילו שפחה
נאמנים לומר עד כאן תחום שבת · שלא אמרו חכמים
את הדבר להחמיר אלא להקל:

ו עיר של יחיד ונעשית של רבים · מערבין את כלה ·
ושל רבים ונעשית של יחיד · אין מערבין את כלה · אלא
אם בן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה
חמשים דיוורים · דברי רבי יהודה · רבי שמעון אומר
שלש חצרות של שני בתים:

י מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב · במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח · אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן · מותר לביתו ואסור לערובו · לערובו אלפים אמה ולביתו יותר מכאן · אסור לביתו ומותר לערובו · הנותן את ערובו בעבורה של עיר · לא עשה ולא כלום · נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת · מה שנשכר הוא מפסיד:

י"א אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה · ואין אנשי עיר קטנה · מהלכין את כל עיר גדולה · כיצד · מי שהיה בעיר גדולה · ונתן את ערובו בעיר קטנה · בעיר קטנה ונתן את ערובו בעיר גדולה · מהלך את כלה · וחוצה לה אלפים אמה · רבי עקיבא אומר אין לו אלא ממקום ערובו אלפים אמה:

י"ב אמר להן רבי עקיבא · אי אתם מודים לי בנותן ערובו במערה · שאין לו ממקום ערובו · אלא אלפים אמה · אמרו לו · אימתי · בזמן שאין בה דיוirin · אבל יש בה דיוirin מהלך את כלה · וחוצה לה אלפים אמה · נמצא קל תזכה מעל גבה · ולמודד שאמרו נותנין לו אלפים אמה · שאפילו סוף מדתו כלה במערה:

פרק ו

הַדֶּרַךְ עִם נִכְרֵי בְּחֶצֶר • אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב •
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו • (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר) • רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אִינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהִי שְׁנֵי
יִשְׂרָאֵלִים אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

בִּאֵמֶר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּרַךְ עִמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם • וְאָמַר לָנוּ אָבָא • מָה־רוּ וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכָּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאָסֹר עֲלֵיכֶם • רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר • מָה־רוּ וַעֲשׂוּ צְרִיכִים בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאָסֹר עֲלֵיכֶם:

גִּאֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב • בֵּיתוֹ אָסוּר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם • וְשָׁלָהֶם מוֹתָרִים לוֹ וְלָהֶם •
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן • הוּא מוֹתֵר וְהֵן אֲסוּרִין • הָיוּ שְׁנַיִם
אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה • שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת • וְנוֹטֵל רְשׁוּת •
שְׁנַיִם נֹתְנִים רְשׁוּת וְאֵין נוֹטֵלִים רְשׁוּת:

דִּמֵּאִמְתִּי נֹתְנִין רְשׁוּת • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם •
וּבֵית הִלָּל אוֹמְרִים מִשְׁחָשִׁיכָה • מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא •
בֵּין בְּשׁוּגָג • בֵּין בְּמִזִּיד • הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר •
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר • בְּשׁוּגָג אִינוֹ אוֹסֵר:

הִבַּעַל הַבֵּית שֶׁהָיָה שׁוֹתֵף לְשִׁכְנָיו • לָזֶה בִּיזָן • וְלָזֶה
בִּיזָן • אֵינָם צְרִיכִים לָעֶרֶב • לָזֶה בִּיזָן • וְלָזֶה בִּשְׁמֵן צְרִיכִין

לְעֶרֶב · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה אֵינָן צָרִיכִין
לְעֶרֶב:

י חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁשָּׁבְתוּ בְּטָרְקְלִין אֶחָד · בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים עִירוב לְכָל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה · וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
עִירוב אֶחָד לְכָלָן · וּמוֹדִים בְּזֶמֶן שֶׁמִּקְצָתָן שְׂרוּיִין
בְּחֻדְרִים · אוֹ בַּעֲלִיּוֹת · שֶׁהֵן צָרִיכִין עִירוב לְכָל חֲבוּרָה
וְחֲבוּרָה:

י האֲחִין הַשּׁוֹתָפִים שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין עַל שְׁלֹחַן אָבִיהֶם ·
וְיֹשְׁנִים בְּבֵתֵיהֶם · צָרִיכִין עִירוב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד · לְפִיכָּד
אִם שָׁכַח אֶחָד מֵהֶם וְלֹא עִירַב · מִבְּטֵל אֶת רְשׁוּתוֹ ·
אִימָתִי בְּזֶמֶן שֶׁמוֹלִיכִין עֲרוּבָן לְמָקוֹם אֲחֵר · אֲבָל אִם הָיָה
עִירוב בָּא אֶצְלָן · אוֹ שֶׁאֵין עִמָּהֶם דִּיורִין בְּחֻצֵּר · אֵינָן
צָרִיכִין לְעֶרֶב:

י חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת פְּתוּחוֹת זֹו לְזֹו · וּפְתוּחוֹת לְמַבּוּי · עִירְבוּ
בְּחֻצְרוֹת וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · מוֹתְרִין בְּחֻצְרוֹת וְאֶסּוּרִין
בְּמַבּוּי · וְאִם נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · מוֹתְרִין כָּאֵן וְכָאֵן · עִירְבוּ
בְּחֻצְרוֹת וְנִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · וְשָׁכַח אֶחָד מִבְּנֵי חֻצֵּר וְלֹא
עִירַב · מוֹתְרִין כָּאֵן וְכָאֵן · (שָׁכַח אֶחָד) מִבְּנֵי מַבּוּי וְלֹא
נִשְׁתַּתְּףָּ · מוֹתְרִין בְּחֻצְרוֹת וְאֶסּוּרִים בְּמַבּוּי · שֶׁהַמַּבּוּי
לְחֻצְרוֹת כְּחֻצֵּר לְבֵתִים:

ט שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זֹו לְפָנִים מִזֹּו · עֲרֵבָה הַפְּנִימִית וְלֹא עֲרֵבָה
הַחִיצוֹנָה · הַפְּנִימִית מוֹתְרֶת וְהַחִיצוֹנָה אֶסּוּרָה · הַחִיצוֹנָה

וְלֹא הִפְנִימִית · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · עִירְבָה זֶה לְעַצְמָהּ וְזֶה לְעַצְמָה · זֶה מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ · וְזֶה מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עַצְמָה · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה · שְׁדָרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרְתָּהּ · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרְתָּהּ:

· שָׁכַח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עָרַב · הִפְנִימִית מוֹתֶרֶת · וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה · (שָׁכַח אֶחָד) מִן הִפְנִימִית וְלֹא עָרַב · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · נִתְּנוּ עִירוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד · וְשָׁכַח אֶחָד בֵּין מִן הִפְנִימִית · בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עָרַב · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · וְאִם הָיוּ שְׁלֹשׁ יְחִידִים · אֵינָן צָרִיכִין לְעָרַב:

פרק ז

חֲלוּץ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת · אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרֵה מְעַרְבִין שְׁנַיִם · וְאִם רָצוּ מְעַרְבִין אֶחָד · פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה אוֹ לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרֵה · מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד:

ב כֹּתֵל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת · גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה וָרֶחֶב אַרְבָּעָה · מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד · הָיוּ בְּרֵאשׁוֹ פִּירוֹת · אֵלּוֹ עוֹלִין מִפָּאן וְאוֹכְלִין · וְאֵלּוֹ עוֹלִין מִפָּאן וְאוֹכְלִין · וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹרִידוּ לְמִטָּה · נִפְרָץ הַכֹּתֵל עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת · מְעַרְבִין שְׁנַיִם · וְאִם רָצוּ מְעַרְבִין אֶחָד · מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּפְתָּח · יוֹתֵר מִפָּאן · מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם:

ג חריץ שבין שתי חצרות · עמוק עשרה ורחב ארבעה
מערבין שנים ואין מערבין אחד · אפילו מלא קש או
תבן · מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין
שנים:

ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים · וכן שתי
גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים · ואם רצו מערבין
אחד · פחות מכאן · מערבין שנים ואין מערבין אחד:

ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים · מערבין
שנים ואין מערבין אחד · אלו מאכילין מכאן · ואלו
מאכילין מכאן · נתמעט התבן מעשרה טפחים · מערבין
אחד ואין מערבין שנים:

ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית · ואומר הרי
זו לכל בני מבוי · ומזכה להן על ידי בנן ובתן הגדולים ·
ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו · אבל אינו
מזכה לא על ידי בנן ובתן הקטנים · ולא על ידי עבדו
ושפחתו הכנענים · מפני שידן כידו:

ז נתמעט האכל · מוסיף ומזכה · ואין צריך להודיע ·
נתוספו עליהן · מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

ח כמה הוא שעורו · בזמן שהן מרבין · מזון שתי סעודות
לכלם · בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל
אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים . בתחילת
 ערוב . אבל בשירי ערוב . כל שהוא . ולא אמרו לערב
 בחצרות . אלא כדי שלא לשכח את התינוקות :

י בכל מערבין ומשתתפין . חוץ מן המים ומן המלח .
 דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב .
 אפילו מאפה סאה והיא פרוסה . אין מערבין בה . כפר
 באיסור והוא שלם מערבין בו :

י"ג נותן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו בערוב
 דברי רבי אליעזר . וחכמים אומרים לא זכו לו מעותיו
 ומזדים בשאר כל האדם שיזכו לו מעותיו . שאין מערבין
 לאדם אלא מדעתו . אמר רבי יהודה במה דברים
 אמורים בערובי תחומין . אבל בערובי חצרות . מערבין
 לדעתו ושלא לדעתו . לפי שזכין לאדם שלא בפניו . ואין
 חבין לאדם שלא בפניו :

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית · ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל ·
או לבית המשתה · כל שקבל עליו מבעוד יום · מותר ·
משתחשך אסור · שאין מערבין משתחשך:

ב כמה הוא שיעורו · מזון שתי סעודות לכל אחד · מזוגו
לחול ולא לשבת · דברי רבי מאיר · רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול · וזה וזה מתכונן להקל · רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכבד בפונדיון · מארבע סאין בסלע · רבי
שמעון אומר שתי ידות לכבד משלש לקב · חציה לבית
המנגע · וחצי חציה לפסול את הגויה:

ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו · כל
שגבוה עשרה טפחים למרפסת · פחות מכאן לחצר ·
חוליות הבזר והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים ·
למרפסת · פחות מכאן לחצר · כמה דברים אמורים
בסמוכה · אבל במפלגת · אפילו היא גבוהה עשרה
טפחים לחצר · ואיזו היא סמוכה · כל שאינה רחוקה
ארבעה טפחים:

ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת ·
אינו עירוב · והדר שם אינו אוסר עליו · בבית התבן ·
ובבית הבקר · ובבית העצים · ובבית האוצרות · הרי זה

עירוב · והדר שם אוסר (עליו) · רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית · אינו אוסר עליו:

ה המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת · אחד נכרי ואחד ישראל הרי זה אוסר · דברי רבי מאיר · רבי יהודה אומר אינו אוסר · רבי יוסי אומר נכרי אוסר · ישראל אינו אוסר · שאין דרך ישראל לבא בשבת · רבי שמעון אומר אפילו הניח ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר · שכבר הסיע מלבו:

י בור שבין שתי חצרות · אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים · בין (מלמעלה) בין מלמטה · בין מתוך אוגנו · רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים מלמטה · ובית הלל אומרים מלמעלה · אמר רבי יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכתל שביניהם:

י אמת המים שהיא עוברת בחצר · אין ממלאין הימנה בשבת · אלא אם כן עשה לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה · רבי יהודה אומר כתל שעל גבה תדון משום מחיצה · אמר רבי יהודה מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת · אמרו לו מפני שלא היה בה כשיעור:

ח גזזטרא שהיא למעלה מן המים · אין ממלאין הימנה בשבת · אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה

טפחים · בין מלמעלה בין מלמטה · וכן שתי גזזטראות
זו למעלה מזו · עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה ·
לתחתונה ולא לעליונה · שתיהן אסורות עד שיעברו:

ט חצר שהיא פחותה מארבע אמות · אין שופכין
בתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת
סאתים · מן הנקב ולמטה · בין מבחוץ בין מבפנים · אלא
שמבחוץ צריך לקמור · מבפנים אין צריך לקמור:

· רבי אליעזר בן יעקב אומר ביב שהוא קמור ארבע
אמות ברשות הרבים · שופכין לתוכו מים בשבת ·
וחכמים אומרים אפילו גג או חצר מאה אמה · לא
ישפוך על פי הביב · אבל שופך הוא על הגג והמים
יורדין לביב · החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות:

י"א (וכן) שתי דיוטאות זו כנגד זו · מקצתן עשו עוקה ·
ומקצתן לא עשו עוקה · את שעשו עוקה מותרין · את
שלא עשו עוקה אסורין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד · וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אִוּ נְמוּד עֲשָׂרָה · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עַצְמוֹ · רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קַרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן · אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גַּג גָּדוֹל סָמוּךְ לַקָּטָן · הַגָּדוֹל מוֹתֵר · וְהַקָּטָן אָסוּר ·
חָצֵר גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לַקָּטָן · גְּדוֹלָה מוֹתֵרָת · וְקָטָן
אָסוּרָה · מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַהּ שֶׁל גְּדוֹלָה · חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים · הַמְכַנִּים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אִם
מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד לְתוֹכָהּ חַיֵּב · דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר · וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אִם מִרְשׁוֹת הָרַבִּים
לְתוֹכָהּ פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּכַרְמָלִית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ · וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו · וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו · אִם
לְחִיּוֹ · מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת · וְאָסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא ·
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ
שַׁבָּת · מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לְבֹא · וְאִם אָסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא ·
אָסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים · וְכֵן גֻּשְׁרִים
הַמְּפֹלְשִׁים · מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת · דְּבָרֵי רַבִּי

יְהוּדָה · וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין · וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין
לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ · וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין · מְכַנִּסֵּן זוּג זוּג · רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם · בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּישְׁנוֹת ·
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת · פָּטוּר · מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת ·
מִחֲשִׁיד עָלֵיהֶן וּמִבִּיאָן · וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמַגִּיעַ לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה · וְכֵן בְּנוֹ נוֹתֵנוּ לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ · אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם · אָמְרוּ לוֹ
לֹא תִהְיֶה זֶה יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הָיָה קוֹרָא בַּסֵּפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ ·
גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ · הָיָה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגָּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר
מִיָּדוֹ · עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים · גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ ·
מִשֶּׁהִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוּפְכוּ עַל הַפֶּתֶחַ · רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלֵא מַחֲט ·
גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ · גוֹלְלוֹ
אָצְלוֹ · שְׁאִין לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת · עוֹמֵד בְּפָנָי כְּתָבִי
הַקָּדֵשׁ:

ד זיז שלפני החלון • נותנין עליו ונוטלין ממנו בשבת •
 עומד אדם ברשות היחיד • ומטלטל ברשות הרבים •
 ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד • ובלבד שלא
 יוציא חוץ מארבע אמות:

ה לא יעמוד אדם ברשות היחיד • וישתין ברשות
 הרבים • ברשות הרבים וישתין ברשות היחיד • וכן לא
 ירוק • רבי יהודה אומר אף מי שנתלש רקו בפיו • לא
 יהלך ארבע אמות עד שירוק:

ו לא יעמוד אדם ברשות היחיד • וישתה ברשות
 הרבים • ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד • אלא
 אם בן הכניס ראשו ורבו • למקום שהוא שותה • וכן
 בגת • קולט אדם מן המזחילה למטה מעשרה טפחים •
 ומן הצנור • מכל מקום שותה:

ז בור ברשות הרבים • וחליתו גבוהה עשרה טפחים •
 חלון שעל גביו • ממלאין הימנו בשבת • אשפה ברשות
 הרבים גבוהה עשרה טפחים חלון שעל גבה שופכין
 לתוכה מים בשבת:

ח אילן שהוא מיסד על הארץ • אם אין נופו גבוה
 מן הארץ שלשה טפחים מטלטלים תחתיו • שרשיו
 גבוהין מן הארץ שלשה טפחים • לא ישב עליהן • הדלת
 שבמקצה • וחדקים שבפרצה • ומחצלות • אין נוטלין
 בהן • אלא אם בן גבוהים מן הארץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד אֲלֵא אִם כֵּן עָשָׂה מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיוּ נוֹעְלִין וּמַנִּיחִין אֶת הַמַּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גִּבֵּי הַפֶּתַח רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִּלְסָטְרָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁבִטְבְּרִיא שֶׁהִיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר עַד שָׁבָא רַבִּן גְּמְלִיאֵל וְהַזְקָנִים וְאָסְרוּ לָהֶן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֲסוּר נִהְגּוּ בָּהּ בָּא רַבִּן גְּמְלִיאֵל וְהַזְקָנִים וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנִּגְרָר נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמִּדְיָנָה וְהַמִּנְחָה כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַמִּנְחָה (מִתֵּר) בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנִּגְרָר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחְזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמִּדְיָנָה וְהַעֲלִיֹן כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַעֲלִיֹן בַּמִּקְדָּשׁ וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחְזִירִין רִטְיָה בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר קוֹשְׁרִין גִּימָא בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר חוֹתְכִין יִבְלֹת בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמִּדְיָנָה וְאִם בְּכָלִי כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ · אֲבָל לֹא
 בַּמִּדְיָנָה · אִם לְהוֹצִיא דָם · כָּאֵן וְכָאֵן אָסוּר · בּוֹזְקִין מֶלֶח
 עַל גִּבִּי הַכֶּבֶשׂ · בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא יִחְלִיקוּ · וּמִמְלֵאִין מְבוֹר
 הַגּוֹלָה · וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגֶּלְגֶּל בְּשֶׁבֶת · וּמִבְּאֵר הַקֶּר בְּיוֹם
 טוֹב:

טו שֶׁרֵץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ · כֹּהֵן מוֹצִיאֻ בְּהִמְיָנוּ · שְׁלֹא
 לְשִׁהוּת אֶת הַטְּמֵאָה · דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא · רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבְתָּ שֶׁל יַעֲקֹב · שְׁלֹא לְרַבּוֹת אֶת הַטְּמֵאָה ·
 מֵהִיכָן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ · מִן הַהִיכָל · וּמִן הָאוֹלָם · וּמִבֵּין
 הָאוֹלָם וְלִמְזִבַּח · דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס · רַבִּי עֲקִיבָא
 אוֹמֵר מְקוֹם שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ פֶּרֶת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת
 מִשָּׁם מוֹצִיאִין אוֹתוֹ · וּשְׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו
 פְּסֻכְתָּר · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים ·
 מִשְׁלָךְ נִתְּנוּ לָךְ · שְׁלֹא הִתִּירוּ לָךְ אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁבוּת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֶמֶץ לְאֹר הַנֵּר · כָּל
מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֶמֶץ · אֵין צָרִיד בְּדִיקָה ·
וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמֶּרְתֵּף · מָקוֹם שֶׁמְכַנִּיסִין בּוֹ
חֶמֶץ · בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל
הַמֶּרְתֵּף · וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן
הָעֲלִיוֹנוֹת:

ב אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא גִּירָרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמָּקוֹם
לְמָקוֹם · דָּאִם כֵּן מַחְצֵר לְחָצֵר וּמַעִיר לְעִיר · אֵין לְדַבֵּר
סוּף:

ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה
עָשָׂר שְׁחִירִית · וּבִשְׁעַת הַבִּיעוּר · וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
בְּדֵק אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר · יְבִדּוֹק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · לֹא בְּדֵק
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · יְבִדּוֹק בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד · לֹא בְּדֵק בְּתוֹךְ
הַמוֹעֵד יְבִדּוֹק לְאַחַר הַמוֹעֵד · וּמָה שֶׁמְשִׁיר יִנְיָחוּ בְּצִנְעָא
כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה צָרִיד בְּדִיקָה אַחֲרָיו:

ד רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע · וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ ·
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ:

ה' ועוד אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא . כל זמן שמונחות כל העם אוכלין . נטלה אחת תולין . לא אוכלין ולא שורפין . נטלו שתייהן התחילו כל העם שורפים . רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע . ותרומה כל חמש . ושורפין בתחלת שש:

י' רבי חנינא סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בולד הטמאה עם הבשר שנטמא באב הטמאה . אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו . הוסיף רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום . בגר שנטמא בטמא מת . אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו:

י' אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח . אמר לו רבי יוסי אינה היא המדה . ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה . על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה . שרבי אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה . ורבי יהושע אומר שתייהן כאחת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכֹל · מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה
וְלַעֲוֹפֹת · וּמוֹכְרוֹ לְנֹכְרִי · וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ · עֶבֶר
זִמְנוֹ · אָסוּר בִּהְנֵאתוֹ · וְלֹא יִסֵּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֶלָּא שְׂרָפָה · וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵף מִפְּרֵר וְזוֹרָה לְרוּחַ · אוֹ מְטִיל לֵים:

ב חֶמֶץ שֶׁל נֹכְרִי שֶׁעֶבֶר עָלָיו הַפֶּסַח · מוֹתָר בִּהְנֵאתָה · וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה · שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

ג נֹכְרִי שֶׁהִלֹּה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ · אַחֲרֵי הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה · וַיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִלֹּה אֶת הַנֹּכְרִי עַל חֶמְצוֹ · אַחֲרֵי
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה · חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלַת הָרִי
הוּא כְּמִבּוֹעֵר · רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין
הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו:

ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח · בְּשׁוּגֵג · מִשְׁלֵם קֶרֶן
וְחֻמֶּשׁ · בְּמִזִּיד · פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִים · וּמִדְּמֵי עֲצִים:

ה' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח.
 בחטים. ובשעורים. בפסמין. ובשבולת. שועל.
 ובשיפון. ויוצאין בדמאי. ובמעשר ראשון שנטלה
 תרומתו. ובמעשר שני והקדש שנפדו. והכהנים
 בחלה ובתרומה. אבל לא בטבל. ולא במעשר ראשון
 שלא נטלה תרומתו. ולא במעשר שני והקדש שלא
 נפדו. חלות תודה ורקיני נזיר. עשאן לעצמו. אין
 יוצאין בהן. עשאן למכור בשוק. יוצאין בהן:

י' ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח.
 בחצרת. ובעולשין. ובתמכא. ובחרחבינא. ובמרור.
 יוצאין בהן בין לחין בין יבשין. אבל לא כבושין. ולא
 שלוקין. ולא מבשלין. ומצטרפין לבזית. ויוצאין בקלח
 שלהן. ובדמאי. ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו.
 ובמעשר שני והקדש שנפדו:

י' אין שורין את המרסן לתרנגולים. אבל חולטין. האשה
 לא תשרה את המרסן שתוליך בידה למרחץ. אבל שפה
 היא על בשרה יבש. ולא ילעוס אדם חטין ויניח על
 מכתו בפסח. מפני שהן מחמיצות:

ה' אין נותנין קמח לתוך התרוסת או לתוך החרדל.
 ואם נתן יאכל מיד. ורבי מאיר אוסר. אין מבשלין את
 הפסח לא במשקין ולא במי פירות. אבל סכין ומטבילין

אותו בהן · מי תשמישו של נחתום ישפכו · מפני שהן
מחמיצין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח · כותח הבבלי · ושכר המדי ·
וחמץ האדומי · וזיתום המצרי · וזמן של צבעים ·
ועמילן של טבחים · וקולן של סופרים · רבי אליעזר
אומר אף תכשיטי נשים · זה הכלל · כל שהוא ממין דגן
הרי זה עובר בפסח · הרי אלו באזהרה · ואין בהן משום
כרת:

^ב בצק שבסדקי עריבה · אם יש כזית במקום אחד · חייב
לבער · פחות מכאן · בטל במיעוטו · וכן לענן הטמאה ·
אם מקפיד עליו חוצץ · ואם רוצה בקיומו · הרי הוא
כעריבה · בצק החרש · אם יש כיוצא בו שהחמיץ · הרי
זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב · רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה · (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן · אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ · שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא · אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב · ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות כאחת · ואופות
בתנור אחד זו אחר זו · וחכמים אומרים שלש נשים

עוֹסְקוֹת בַּבֶּצֶק · אַחַת לָשֶׁה · וְאַחַת עוֹרֶכֶת · וְאַחַת
אוֹפָה · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא כָּל הַנָּשִׁים · וְלֹא כָּל
הָעַצִּים · וְלֹא כָּל הַתְּנוּרִים שׁוֹיִן · זֶה הַכָּלָל · תִּפְּחַ תִּלְטוּשׁ
בְּצוֹנָן:

ה' שִׁיאֹר יִשְׂרָף · וְהָאוֹכֵל פָּטוֹר · סְדוּק יִשְׂרָף · וְהָאוֹכֵל
חַיֵּב כֶּרֶת · אֵיזֵהוּ שִׁיאֹר · בְּקִרְנֵי חֲגָבִים · סְדוּק ·
שֶׁנִּתְעַרְבוּ סְדָקֵי זֶה בָּזֶה · דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכֵל חַיֵּב כֶּרֶת · וְאֵיזֵהוּ שִׁיאֹר · כָּל
שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו · כְּאֵדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעֲרוֹתָיו:

י' אַרְבַּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת · מִבְּעָרִים אֶת
הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
בְּזִמְנָן · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוּמָה מִלִּפְנֵי
שַׁבָּת · וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י' הַהוֹלֵךְ לְשַׁחוּט אֶת פֶּסְחוֹ · וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ · וְלֶאֱכוֹל
סְעוּדַת אִירוּסִין בְּבֵית חָמִיו · וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ · אִם יָכוֹל לַחְזוֹר וּלְבַעַר וּלְחַזוֹר לְמַצּוֹתוֹ · יִחְזוֹר
וַיִּבַּעַר · וְאִם לֹא מִבְּטָלוֹ בָּלְבוּ · לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס · וּמִן
הַנֶּהָר · (וּמִן הַלֶּסְטִים) וּמִן הַדִּלִּיקָה · וּמִן הַמְּפֹלֶת ·
יִבְטֹל בָּלְבוּ · וּלְשִׁבוֹת שְׁבִיתַת הָרֶשֶׁת · יִחְזוֹר מִיָּד:

ח' וְכֵן מִי שִׁיָּצָא מִירוּשָׁלַיִם · וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ בְּשֹׁר
קֶדֶשׁ · אִם עָבַר צוֹפִים · שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ · וְאִם לֹא ·
חֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבֵּירָה מַעְצֵי הַמַּעְרָכָה · וְעַד כַּמָּה

הן חוזרין · רבי מאיר אומר זה וזה בכביצה · רבי
 יהודה אומר זה וזה בכזית · וחכמים אומרים בשר קדש
 בכזית · וחמץ בכביצה:

פרק ד

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד
 חצות · עושין · מקום שנהגו שלא לעשות · אין
 עושין · ההולך ממקום שעושין · למקום שאין עושין · או
 ממקום שאין עושין למקום שעושין · נותנין עליו חמרי
 מקום שיצא משם · וחמרי מקום שהלך לשם · ואל ישנה
 אדם מפני המחלוקת:

^ב ביוצא בו המוליך פירות שביעית ממקום שכלו ·
 למקום שלא כלו · או ממקום שלא כלו למקום שכלו ·
 חייב לבער · רבי יהודה אומר · אומרים לו צא והבא לך
 אף אתה:

^ג מקום שנהגו למכור בהמה דקה לגוים מוכרין · מקום
 שנהגו שלא למכור · אין מוכרין · ובכל מקום אין מוכרין
 להם בהמה גסה · עגלים וסוּיחים · שלמים ושבוּרין · רבי
 יהודה מתיר בשבוּרה · בן בתירא מתיר בסוס:

^ד מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים · אוכלין · מקום
 שנהגו שלא לאכול · אין אוכלין · מקום שנהגו להדליק
 את הנר בלילי יום הכפורים · מדליקין · מקום שנהגו

שְׁלֹא לְהִדְלִיק · אֵין מְדִלִיקִין · וּמְדִלִיקִין בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת ·
וּבְבִתִּי מְדַרְשׁוֹת · וּבִמְבוֹאוֹת הָאֲפִלִּים · וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

ה' מָקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בָּאָב · עוֹשִׁין ·
מָקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת · אֵין עוֹשִׁין · וּבְכָל מָקוֹם
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטָלִים · רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר ·
לְעוֹלָם יַעֲשֶׂה אָדָם עֲצָמוֹ תַּלְמִיד חֶכֶם · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
בִּיהוּדָה הָיוּ עוֹשִׁין מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסְחִים עַד חֲצוֹת ·
וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׁין כָּל עֶקֶר · וְהַלִּילָה בֵּית שַׁמַּאי
אוֹסְרִין · וּבֵית הַלֵּל מְתִירִין עַד הַנֶּץ הַחֲמָה:

י' רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קוֹדֶם
לְאַרְבָּעָה עָשָׂר · גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · אָבֵל לֹא יִתְחִיל
בְּתַחֲלָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · אִף עַל פִּי שִׁיכּוֹל לְגוֹמְרָהּ ·
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים שְׁלֹשׁ אוֹמְנִיּוֹת עוֹשִׁין מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי
פֶסְחִים עַד חֲצוֹת · וְאֵלוֹ הֵן · הַחִיטִּים · הַסְּפָרִים ·
וְהַכּוֹבָסִין · רַבִּי (יוֹסִי בֶר) יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הָרֶצְעָנִים:

י' מוֹשִׁיבִין שׁוֹבְכִין לְתֵרֶנְגוּלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · וְתֵרֶנְגוּלֹת
שֶׁבִרְחָה מְחִזְרִין אוֹתָהּ לְמִקּוֹמָהּ · וְאִם מֵתָהּ · מוֹשִׁיבִין
אַחֲרֶת תַּחְתֶּיהָ · גּוֹרְפִין מִתַּחַת רִגְלֵי בֵהֶמָּה בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר · וּבִמְוֵעַד מְסַלְקִין לְצַדְדִין · מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כָּלִים
מִבֵּית הָאוֹמֶן · אִף עַל פִּי שְׁאִינָם לְצוֹרֵךְ הַמְוֵעַד:

ח' שָׁשָׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אֲנָשֵׁי יְרִיחוֹ · עַל שְׁלֹשָׁה מִיחוֹ
בִּידָם · וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מִיחוֹ בִּידָם · וְאֵלוֹ הֵן שְׁלֹא

מִיָּחוּ בִידָם • מְרַכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם • וְכוֹרְכִין אֶת
 שְׁמַע • וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעֶמֶר • וְלֹא מִיָּחוּ בִידָם •
 וְאֵלּוּ שְׁמִיָּחוּ בִידָם • מִתִּירִין גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל הַקֹּדֶשׁ • וְאוֹכְלִין
 מִתַּחַת הַנְּשָׁרִים בְּשַׁבָּת • וְנוֹתְנִין פָּאָה לִירֶק • וּמִיָּחוּ בִידָם
 חֲכָמִים:

בריתא

^ט שֶׁשָּׂה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ • עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ
 לוֹ • וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ • גִּירָר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מָטָה
 שֶׁל חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ • כִּתֵּת נָחַשׁ הַנְּחָשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ • גָּנֹז
 סֵפֶר רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ • וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ • קִצָּץ
 דְּלִתּוֹת שֶׁל הַיֶּכֶל וְשִׁגְרָן לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר • וְלֹא הוֹדוּ לוֹ • סָתַם
 מִי גִיחוֹן הָעֲלִיּוֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ • עֶבֶר נִיסָן בְּנִיסָן וְלֹא הוֹדוּ
 לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחַט בְּשִׁמוֹנָה וּמִחֻצָּה · וְקָרַב בְּתִשְׁעָה וּמִחֻצָּה ·
 בְּעֶרְבֵי פְסָחִים נִשְׁחַט בְּשִׁבְעָה וּמִחֻצָּה וְקָרַב
 בְּשִׁמוֹנָה וּמִחֻצָּה · בֵּין בַּחֹל בֵּין בְּשַׁבָּת · חַל עֶרֶב פֶּסַח
 לֵהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת · נִשְׁחַט בְּשֵׁשׁ וּמִחֻצָּה · וְקָרַב בְּשִׁבְעָה
 וּמִחֻצָּה · וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

^ב הַפֶּסַח שֶׁשְׁחָטוֹ שָׁלָא לְשִׁמּוֹ · וְקָבַל · וְהִלֵּךְ · וְזָרַק שָׁלָא
 לְשִׁמּוֹ · אִו לְשִׁמּוֹ וְשָׁלָא לְשִׁמּוֹ · אִו שָׁלָא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ ·
 פָּסוּל · בִּיצֵד לְשִׁמּוֹ וְשָׁלָא לְשִׁמּוֹ · לֶשֶׁם פֶּסַח וְלֶשֶׁם
 שְׁלָמִים · שָׁלָא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ · לֶשֶׁם שְׁלָמִים וְלֶשֶׁם פֶּסַח:

^ג שֶׁשְׁחָטוֹ שָׁלָא לְאוֹכְלָיו · וְשָׁלָא לְמִנּוּיוֹ · לְעֶרְלִים וְלִטְמָאִים
 פָּסוּל · לְאוֹכְלָיו · וְשָׁלָא לְאוֹכְלָיו · לְמִנּוּיוֹ וְשָׁלָא לְמִנּוּיוֹ ·
 לְמוּלִים וְלְעֶרְלִים · לְטְמָאִים וְלִטְהוֹרִים · כָּשֶׁר · שֶׁשְׁחָטוֹ
 קוֹדֵם חֲצוֹת · פָּסוּל · מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בֵּין הָאֲרָבָעִים ·
 שֶׁשְׁחָטוֹ קוֹדֵם לַתָּמִיד · כָּשֶׁר · וּבִלְבָד שֶׁיִּהְיֶה אֶחָד מִמֶּרֶס
 בְּדָמּוֹ · עַד שֶׁיִּזְרוֹק דָּם הַתָּמִיד · וְאִם גִּזְרָק · כָּשֶׁר:

^ד הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הַחֶמֶץ · עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה ·
 רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֵף הַתָּמִיד · רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר פֶּסַח
 בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לְשִׁמּוֹ חֵיב · וְשָׁלָא לְשִׁמּוֹ פָּטוּר · וְשָׂאֵר
 כָּל הַזִּבְחִים בֵּין לְשִׁמּוֹ וּבֵין שָׁלָא לְשִׁמּוֹ · פָּטוּר · בְּמוֹעֵד ·
 לְשִׁמּוֹ פָּטוּר · שָׁלָא לְשִׁמּוֹ חֵיב · וְשָׂאֵר כָּל הַזִּבְחִים בֵּין

לשמן בין שלא לשמן חייב · חוץ מן החטאת ששחטה
שלא לשמה:

ה הפסח נשחט בשלש כותות · שנאמר ונשחטו אותו
כל קהל עדת ישראל · קהל · ועדה · וישראל · נכנסה
כת הראשונה נתמלאת העזרה · נעלו דלתות העזרה ·
תקעו והריעו ותקעו · הפהגים עומדים שורות שורות
ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב · שורה שכלה כסף כסף ·
ושורה שכלה זהב זהב · לא היו מעורבין · ולא היו
לבזיכים שולים · שמא יניחום ויקרש הדם:

י שחט ישראל וקבל הפהג נותנו לחבירו · וחבירו
לחבירו · ומקבל את המלא · ומחזיר את הריקון · פהג
הקרוב אצל המזבח · זרקו זריקה אחת כנגד היסוד:

י יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה · יצתה שניה
נכנסה שלישית · כמעשה הראשונה · כך מעשה השניה
והשלישית · קראו את ההלל · אם גמרו שנו · ואם שנו
שלשו · אף על פי שלא שלשו מימיהם · רבי יהודה אומר
מימיהם של כת שלישית לא הגיעה לאהבתו כי ישמע
יי · מפני שעמה מועטין:

ח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת · אלא שהפגנים
מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים · רבי יהודה
אומר כוס היה ממלא מדם התערובות · זרקו זריקה
אחת על גבי המזבח · ולא הודו לו חכמים:

ט כיצד תולין ומפשיטין · אונקוליות של ברזל היו קבועין
בכותלים ובַעמודין · שבהן תולין ומפשיטין · וכל מי
שאין לו מקום לתלות ולהפשיט · מקלות דקים חלקים
היו שם · ומניח על כתפו · ועל כתף חברו · ותולה
ומפשיט · רבי אליעזר אומר ארבעה עשר שחל להיות
בשבת · מניח ידו על כתף חברו · ויד חברו על כתפו ·
ותולה ומפשיט:

י קרעו והוציא אימוריו · נתנן במגס והקטירן על גבי
המזבח · יצתה כת הראשונה וישבה לה בהר הבית ·
שניה בחיל · והשלישית במקומה עומדת · חשיכה יצאו
וצלו את פסחיהן:

פרק ו

אֵלּוּ דְּבָרִים בַּפֶּסַח · דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת · שְׁחִיטָתוֹ ·
וְזָרִיקָת דָּמוֹ · וּמִיחוֹי קֶרְבָּיו · וְהִקְטֵר חֲלָבָיו ·
אֲבָל צִלִּיתוֹ · וְהִדָּחַת קֶרְבָּיו · אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת ·
הִרְפָּתוֹ · וְהִבָּאתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם · וְתִתִּיכָת יִבְלָתוֹ · אֵין
דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

ב אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר · וְהֵלֵא דִין הוּא · מָה אִם שְׁחִיטָה
שְׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה · דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת · אֵלּוּ שֶׁהֵן
מְשׁוּם שְׁבוּת · לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת · אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻעַ
יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ · שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשׁוּם מְלָאכָה · וְאָסְרוּ בּוֹ

משום שבות · אמר לו רבי אליעזר מה זה יהושע · מה ראיה רשות למצוה · השיב רבי עקיבא ואמר · הזאה תוכיח · שהיא מצוה · והיא משום שבות · ואינה דוחה את השבת · אף אתה אל תתמה על אלו · שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות לא ידחו את השבת · אמר לו רבי אליעזר ועליה אני דן · ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת · הזאה שהיא משום שבות אינו דין שתדחה את השבת · אמר לו רבי עקיבא או חלופי · מה אם הזאה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת · שחיטה שהיא משום מלאכה אינו דין שלא תדחה את השבת · אמר לו רבי אליעזר · עקיבא עקרת מה שכתוב בתורה (בין הארבעים) במועדו · בין בחול בין בשבת · אמר לו · רבי · הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה · כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת · שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

^א אימתי מביאין עמו חגיגה בזמן שהוא בא בחול ובטהרה ובמועט · ובזמן שהוא בא בשבת · במרבה · ובטמאה · אין מביאין עמו חגיגה:

^ד חגיגה היתה באה מן הצאן · מן הבקר מן הכבשים · ומן העזים · מן הזכרים ומן הנקבות · ונאכלת לשני ימים ולילה אחת:

ה' הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת · חייב עליו חטאת ·
 ושאר כל הזבחים ששחטן לשום פסח · אם אינן ראויין
 חייב · ואם ראויין הן · רבי אליעזר מחייב חטאת ·
 ורבי יהושע פוטר · אמר רבי אליעזר מה אם פסח
 שהוא מותר לשמו כששנה את שמו · חייב · זבחים שהן
 אסורין לשמן · כששנה את שמן אינו דין שיהא חייב ·
 אמר לו רבי יהושע לא · אם אמרת בפסח ששנהו לדבר
 האסור · תאמר בזבחים ששנן לדבר המותר · אמר לו
 רבי אליעזר אימורי צבור יזכחו · שהן מותרין לשמן ·
 והשוחט לשמן חייב · אמר לו רבי יהושע לא · אם אמרת
 באימורי צבור שיש להן קצבה · תאמר בפסח שאין לו
 קצבה · רבי מאיר אומר אף השוחט לשם אימורי צבור
 פטור:

י' שחטו שלא לאוכליו · ושלأ למנויו · לערלין ולטמאין
 חייב · לאוכליו ושלأ לאוכליו · למנויו ושלأ למנויו ·
 למולים ולערלין · לטהורים ולטמאים · פטור · שחטו
 ונמצא בעל מום · חייב · שחטו ונמצא טריפה בסתר ·
 פטור · שחטו ונודע שמשכו הבטלים את ידיהם · או
 שמתו · או שננטמאו · פטור · מפני ששחט ברשות:

פרק ז

כיצד צולין את הפסח • מביאין שפוד של רמון •
 ותוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו • ונותן את
 כרעיו • ואת בני מעיו לתוכו • דברי רבי יוסי הגלילי •
 רבי עקיבא אומר כמין בשול הוא זה • אלא תולין חוצה
 לו:

ב אין צולין את הפסח לא על השפוד • ולא על
 האסקלא • אמר רבי צדוק מעשה ברבן גמליאל שאמר
 לטבי עבדו • צא וצלה לנו את הפסח על האסקלא •
 נגע בחרסו של תנור • יקלוף את מקומו • נטף מרטבו
 על החרס וחר עליו • יטול את מקומו • נטף מרטבו על
 הסולת • יקמוץ את מקומו:

ג סכו בשמן תרומה • אם חבורת כהנים • יאכלו • אם
 של ישראל • אם חי הוא • ידיחנו • ואם צלי הוא • יקלוף
 את החיצון • סכו בשמן של מעשר שני • לא יעשנו דמים
 על בני חבורה • שאין פודין מעשר שני בירושלים:

ד חמשה דברים באין בטמאה • ואינן נאכלין בטמאה •
 העמר • ושתי הלחם • ולחם הפנים • זבחי שלמי צבור •
 ושעירי ראשי חדשים • הפסח שבא בטמאה • נאכל
 בטמאה • שלא בא מתחלתו אלא לאכילה:

ה' נִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים • אִינוּ זֹרֵק אֶת הַדָּם • נִטְמָא
הַחֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים • זֹרֵק אֶת הַדָּם • וּבִמְקַדְשֵׁין אִינוּ כֵּן •
אֶלָּא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים • זֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י' נִטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ • אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהִקְהֵל
טְהוּרִים • יַעֲשֶׂה בְּטִמְאָה • נִטְמָא מַעוּט הִקְהֵל • הִטְהוּרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י' הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיִךְ כִּד גִּזְדַּע שֶׁהוּא טְמֵא • הַצִּיץ
מִרְצָה • נִטְמָא הַגּוֹף • אֵין הַצִּיץ מִרְצָה • מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ
הַנִּזְזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח • הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם • וְאֵין
הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף • נִטְמָא טוּמְאַת תְּהוּם •
הַצִּיץ מִרְצָה:

ח' נִטְמָא שָׁלֵם אוֹ רַבּוֹ • שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מִמַּעַצֵּי הַמַּעֲרָכָה • נִטְמָא מַעוּטוֹ • וְהַנּוֹתֵר • שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצוֹתֵיהֶן • אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מִמַּעַצֵּי עֶצְמוֹ • הַצִּיקָנִין
שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה • בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מִמַּעַצֵּי
הַמַּעֲרָכָה:

ט' הַפֶּסַח שִׁיצָא אוֹ שְׁנִטְמָא יִשְׂרָף מִיָּד • נִטְמָא הַבְּעָלִים
אוֹ שָׁמְתוּ תַעֲבַר צוּרְתּוֹ וְיִשְׂרָף בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר • רַבִּי יוֹחָנָן
בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר • אֵף זֶה יִשְׂרָף מִיָּד לְפִי שֶׁאֵין לוֹ אוֹכְלִין:

י' הַעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהִנּוֹתָר • יִשְׁרְפוּ בְשֵׁשׁ עָשָׂר • חֹל
שֵׁשׁ עָשָׂר לַהֲיוֹת בְּשֶׁבֶת • יִשְׁרְפוּ בְּשֶׁבַע עָשָׂר • לְפִי
שְׂאִינָן דּוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

י"א כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל • יֵאָכֵל בְּגֵדֵי הָרֶךְ • וְרֹאשֵׁי
כְּנָפִים • וְהַסְחוּסִים • הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בְּפֶסַח הַטְּהוֹר •
הָרִי זֶה לֹקֵה אַרְבָּעִים • אֲבָל הַמּוֹתִיר בְּטְהוֹר • וְהַשּׁוֹבֵר
בְּטֵמָא • אֵינוֹ לֹקֵה אֶת הָאֲרָבָעִים:

י"ב אֲבָר שֵׁיִצָּא מִקְצָתוֹ חוֹתֵךְ עַד שְׂמִינִי לְעֵצִים • וְקוֹלֵף עַד
שְׂמִינִי לְפָרֶק • וְחוֹתֵךְ • וּבִמְקוֹדֵשִׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ • שְׂאִין
בּוֹ מְשׁוּם שְׁבִירַת הָעֵצִים • מִן הָאֵגֶף וְלִפְנִים • כָּלִפְנִים • מִן
הָאֵגֶף וְלַחוּץ • כָּלִחוּץ • הַחֲלוּנוֹת וְעוֹבֵי הַחוּמָה כָּלִפְנִים:

י"ג שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד • אֵלוֹ הוֹפְכִין
אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין • וְאֵלוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ
וְאוֹכְלִין • וְהַמַּחֵם בְּאַמְצָע • וְכִשֶּׁה־שֶׁמֶשׁ עוֹמֵד לְמִזְוֵג •
קוֹפֵץ אֶת פִּיו • וּמַחֲזִיר אֶת פָּנָיו • עַד שְׂמִינִי אֵצֶל חֲבוּרָתוֹ
וְאוֹכֵל • וְהַפְּלָה הוֹפְכָת אֶת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלָת:

פרק ח

הַאִשָּׁה בְּזֶמֶן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ • שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ •
 וְשָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ • תֹּאכַל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ • הֵלָכָה
 רֶגֶל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ • שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ •
 וְשָׁחַט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ • תֹּאכַל בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה • יְתוֹם
 שֶׁשָּׁחַטוּ עָלָיו אֶפֶסְטְרוֹפֹסִין • יֹאכַל בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה •
 עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתֵפִין • לֹא יֹאכַל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן • מִי שֶׁחָצִיז
 עֶבֶד וְחָצִיז בֶּן חוֹרִין • לֹא יֹאכַל מִשָּׁל רַבּוֹ:

בִּהְיוֹתוֹ לְעֶבֶד צָא וְשִׁחוּט עָלָיו אֶת הַפֶּסַח • שָׁחַט גְּדִי •
 יֹאכַל • שָׁחַט טָלָה יֹאכַל • שָׁחַט גְּדִי וְטָלָה • יֹאכַל מִן
 הָרֵאשׁוֹן • שָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ • בִּיצֵד יַעֲשֶׂה • יִשְׁחֹט
 טָלָה וְגְדִי וַיֹּאמֶר • אִם גְּדִי אָמַר לִי רַבִּי • גְּדִי שָׁלוֹ • וְטָלָה
 שְׁלִי • וְאִם טָלָה אָמַר לִי רַבִּי • טָלָה שָׁלוֹ וְגְדִי שְׁלִי • שָׁכַח
 רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ • שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּרִין
 מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי:

גִּהְיוֹתוֹ לְבָנִי הָרִינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שֶׁיַּעֲלֶה
 מִכֶּם רֵאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם • בֵּינוֹ שֶׁהַכֶּנִּיס הָאֶחָד רֵאשׁוֹ
 וְרַבּוֹ • זָכָה בְּחֶלְקוֹ • וּמִזְכָּה אֶת אֶחָיו עִמּוֹ • לְעוֹלָם נִמְנֵן
 עָלָיו עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּזֹאת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד • נִמְנֵן וּמוֹשְׁכִין
 אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּשְׁחֹט • רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד
 שֶׁיִּזְרוֹק עָלָיו אֶת הַדָּם:

י' הַמִּמְנָה עֲמוּ אַחֲרֵים בְּחֶלְקוֹ • רִשְׁאִין בְּגִי חֲבוּרָה לִתֵּן
לֹא אֶת שְׁלוֹ • וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ • וְהֵן אוֹכְלִים מִשְׁלֵהֶן:

ה' זָב שָׂרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת • שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשַׁבִּיעִי • רָאָה
שָׁלֵשׁ • שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁמְיָנִי שְׁלוֹ • שׁוֹמֶרֶת יוֹם בְּנֶגֶד יוֹם •
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁנֵּי שְׁלָה • רָאָתָה שְׁנֵי יָמִים • שׁוֹחֲטִין
עָלֶיהָ בְּשְׁלִישֵׁי • וְהִזְבָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁמְיָנִי:

י' הָאוֹנֵן וְהַמִּפְקֵחַ אֶת הַגֵּל • וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים • וְהַחֹלָה • וְהַזֶּקֶן שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל
כַּזֵּית • שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן • עַל כָּלֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן בְּפָנֵי
עֲצָמָן • שְׁמָא יֵבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פֶסוּל • לְפִיכָךְ אִם
אִירַע בָּהֶן פֶּסוּל • פְּטוּרִים מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי • חוּץ מִן
הַמִּפְקֵחַ בְּגֵל • שֶׁהוּא טָמֵא מִתְחַלְתּוֹ:

י' אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד • דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה •
וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר • אֲפִילוּ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה • שֶׁהֵן יְכוּלִים
לֶאֱכֹל כַּזֵּית • אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן • וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָת
נָשִׁים וְעַבְדִּים וְקִטְנִים:

ה' אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב • אֲבָל לֹא בִקְדָשִׁים •
הַשּׁוֹמֵעַ עַל מֵתוֹ • וְהַמִּלְקֵט לוֹ עֲצָמוֹת • טוֹבֵל וְאוֹכֵל
בִּקְדָשִׁים • גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר בְּעֶרֶב פֶּסַח • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ
מִן הָעֶרְלָה כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פרק ט

מִי שֶׁהָיָה טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה · וְלֹא עָשָׂה אֶת
הָרָאוּשׁוֹן · יַעֲשֶׂה אֶת הַשְּׁנִי · שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס · וְלֹא עָשָׂה
אֶת הָרָאוּשׁוֹן · יַעֲשֶׂה אֶת הַשְּׁנִי · אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר טָמֵא
אוֹ שֶׁהָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה · שֶׁאֵלּוּ פְּטוּרִין מִהִכָּרֶת · וְאֵלּוּ
חַיִּיבִים בְּהִכָּרֶת:

^ב אִיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה · מִן הַמּוֹדִיעִים וְלַחוּץ · וּכְמִדָּתָהּ
לְכָל רוּחַ · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
מֵאֲסָקוּפַת הָעֶזְרָה וְלַחוּץ · אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְפִיכָךְ נִקּוּד
עַל ה' · לֹאמַר לֹא מִפְּנֵי שֶׁרְחוֹקָה וְדָאִי אֵלֶּה מֵאֲסָקוּפַת
הָעֶזְרָה וְלַחוּץ:

^ג מֵה בֵּין פֶּסַח רֵאשׁוֹן לַשְּׁנִי · הָרָאוּשׁוֹן אֲסוּר בְּבֹל יִרְאֶה
וּבֹל יִמָּצֵא · וְהַשְּׁנִי מִצָּה וְחֶמֶץ עִמּוֹ בְּבֵית · הָרָאוּשׁוֹן טָעוֹן
הַלֵּל בְּאֲכִילָתוֹ · וְהַשְּׁנִי אֵינּוּ טָעוֹן הַלֵּל בְּאֲכִילָתוֹ · זֶה וְזֶה
טָעוֹנִין הַלֵּל בְּעִשְׂתָּן · וְנֶאֱכָלִין צָלִי עַל מִצּוֹת וּמִרּוֹרִים
וְדוּחִין אֶת הַשֶּׁבֶת:

^ד הַפֶּסַח שֶׁבֵּא בְּטָמְאָה · לֹא יֵאָכְלוּ מִמֶּנּוּ זִבִּין וְזָבוֹת ·
גְּדוֹת וְיוֹלָדוֹת · וְאִם אָכְלוּ · פְּטוּרִים מִהִכָּרֶת · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר אֶף עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ:

^ה מֵה בֵּין פֶּסַח מִצְרִים לְפֶסַח דְּוֵרוֹת · פֶּסַח מִצְרִים מִקְחוֹ
מִבְּעֶשׂוֹר · וְטָעוֹן הַזֶּה בְּאֲגֻדַּת אֲזוּב · עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל

שְׁתֵּי הַמְּזֻזוֹת · וְנֹאכַל בְּחֶפְזוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפְסַח דְּוֵרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּמוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר
רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוּדֵם שְׁחִיטַת
הַפֶּסַח · יֵרָעָה עַד שְׂיִסְתָּאב · וַיִּמְכַּר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו
שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח · קָרַב
שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמוּרָתוֹ:

י' הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לְפֶסַח · אוֹ זָכַר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שְׂיִסְתָּאב · וַיִּמְכַּר וַיִּפְּלוּ דָמָיו לַנִּדְבָּה · הַמִּפְרִישׁ פֶּסַחוֹ
וּמֵת · לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֶלָּא לְשֵׁם
שְׁלָמִים:

י"א הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בַּזְּבָחִים · כָּלֵן יֵרָעוּ עַד שְׂיִסְתָּאבוּ ·
וַיִּמְכְּרוּ · וַיִּבְיָא בְּדָמֵי הִיפָּה שְׂבֵהֶן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי
הִיפָּה שְׂבֵהֶן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב
בְּבִכּוּרוֹת · רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרָת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֲבָדָה פֶּסַחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבַקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמִצָּא וּשְׁחַט · וְהֵם לָקְחוּ וּשְׁחֲטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֶן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין
מִשְׁלָהֶן · וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל

מִשְׁלוֹ • וְהֵם אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ • וְשָׁלְהֶן יֵצֵא לְבֵית
הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי • אָמַר לָהֶן אִם
אֲחֶרְתִּי צָאוּ וְשָׁחְטוּ עָלַי • הִלֵּךְ וּמָצָא וְשָׁחַט • וְהֵן לָקְחוּ
וְשָׁחְטוּ • אִם שָׁלְהֶן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן •
וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן • וְאִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • הוּא אוֹכֵל
מִשְׁלוֹ • וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן • וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • אוֹ שֶׁשָּׁחְטוּ שְׁנֵיהֶם בְּאֶחָד • הֵן אוֹכְלִין
מִשְׁלָהֶן • וְהוּא אֵינּוּ אוֹכֵל עִמָּהֶן • וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית
הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי • אָמַר לָהֶן וְאָמְרוּ
לוֹ • אוֹכְלִים בָּלָם מִן הָרֹאשׁוֹן • וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרִיפָה • לֹא אָמַר
לָהֶן • וְלֹא אָמְרוּ לוֹ • אֵינָן אֲחֶרְאִין זֶה לָזֶה:

• שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פִּסְחִיהֶן • אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן
אֶחָד • וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד • אֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל
אֵלּוּ • וְאֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵלּוּ • וְכָךְ הֵם אוֹמְרִים • אִם
שָׁלְנוּ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה • יָדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ • וְנִמְנִיתָ עַל
שָׁלְנוּ • וְאִם שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה יָדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ
וְנִמְנִינוּ עַל שָׁלָךְ • וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה
וְשֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה • מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה
וְחֲבוּרָה • וְכֵן הֵם אוֹמְרִים:

ס"א שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פִּסְחֵיהֶם • זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד • וְזֶה
מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד • זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה
עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק • זֶה בָּא אֵצֶל זֶה • וְזֶה בָּא אֵצֶל זֶה •

וְכַךְ הֵם אוֹמְרִים • אִם שְׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה • יְדִיד מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלָךְ וְנִמְנִיתָ עַל שְׁלִי • וְאִם שְׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה • יְדִי
מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שְׁלָךְ:

פרק י

עֲרַבִי פֶּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה • לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתִּחְשַׁךְ • וְאֶפִּילוֹ עָנִי שֶׁבִּישְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שִׁיסֵּב • וְלֹא יִפְתְּחוּ לוֹ מֵאֲרֵבַע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן • וְאֶפִּילוֹ מִן
הַתִּמְחוּי:

^א מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל
הַיּוֹם • וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן • וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבָרֵךְ
עַל הַיַּיִן • וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם:

^ב הֵבִיאוּ לִפְנֵיו • מְטִבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לַפְּרָפֶרֶת
הַפֶּת • הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וְחֲזָרָת וְחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין •
אֶף עַל פִּי שְׁאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוֹק
אוֹמֵר מִצָּה • וּבִמְקוֹדֶשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיו • גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

^ג מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁנִי • וְכֹאן הֵבֵן שׂוֹאֵל אָבִיו • וְאִם אֵין
דַּעַת בִּבְּנֵי אָבִיו מִלְּמַדוֹ • מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל
הַלֵּילוֹת • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה • הַלֵּילָה
הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת •
הַלֵּילָה הַזֶּה מְרוֹר • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בָּשָׂר צָלִי
שְׁלֹק וּמִבְשָׁל • הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת

אָנוּ מְטַבִּילִין פַּעַם אַחַת · הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעַמִּים ·
וּלְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל בֶּן · אָבִיו מְלַמְדוֹ · מִתְחִיל בְּגִנוֹת וּמְסִים
בְּשֵׁבַח · וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי · עַד שִׁיגְמוֹר כָּל
הַפֶּרֶשָׁה כְּלָה:

ה' רֶבֶן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שְׁלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
אֵלּוּ בַּפֶּסַח · לֹא יֵצֵא יָדֵי חוֹבְתוֹ וְאֵלּוּ הֵן · פֶּסַח · מִצָּה ·
וּמְרוֹר · פֶּסַח עַל שׁוּם שְׁפֶסֶח הַמָּקוֹם עַל בְּתִי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם · מִצָּה עַל שׁוּם שְׁנִגְאָלוֹ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם ·
מְרוֹר עַל שׁוּם שְׁמֶרְרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם · בְּכָל דּוֹד וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאֵלּוּ
הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם · שְׁנִיָּא מֵר · וְהַגִּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בְּעֶבֶר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם · לְפִיכָךְ
אֲנַחְנוּ חַיִּיבִין לְהוֹדוֹת לְהֵלֵל לְשַׁבַּח · לְפָאֵר · לְרוֹמֵם ·
לְהַדִּיר · לְבָרֵךְ · לְעֹלָה וּלְקֹלֶס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וּלְנוּ
אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ · הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת · מִיָּגוֹן
לְשִׁמְחָה · וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה · וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ:

י' עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר · בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים עַד אִם הַבָּנִים
שְׁמַחָה · וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים עַד חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵנוּ מִים
וְחוֹתֵם בְּגִאוּלָּה · רַבִּי טְרֶפּוֹן אוֹמֵר אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגִאֵל אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם · וְאֵינוּ חוֹתֵם · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כֵּן יי
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגְיַעֲנוּ לְמוֹעֲדִים · וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים
הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם · שְׂמִיחִים בְּבִגְדֵי עִירָךְ · וְשִׁשִּׁים

בַּעֲבוּדָתָךְ • וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפֶּסַחִים וְכוּלֵי •
עַד בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

י' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישֵׁי מִבְּרַךְ עַל מְזוֹנוֹ • רַבִּיעִי גּוֹמֵר עָלָיו
אֶת הַהִלֵּל • וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַשִּׁיר • בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלְלוּ
אִם רוֹצֶה לְשִׁתּוֹת יִשְׁתֶּה • בֵּין שְׁלִישֵׁי לְרַבִּיעִי לֹא יִשְׁתֶּה:

ח' אֵין מִפְטִירִין אַחֵר הַפֶּסַח אֲפִיקֻמֶּן • יִשְׁנוּ מִקְצָתָן •
יֹאכְלוּ • כֵּלֶן לֹא יֹאכְלוּ • רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִתְּנַמְנְמוּ •
יֹאכְלוּ • נִרְדְּמוּ • לֹא יֹאכְלוּ:

ט' הַפֶּסַח אַחֵר חֲצוֹת • מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים • הַפְּגוּל •
וְהַנּוֹתֵר מְטַמֵּאִין אֶת הַיָּדִים • בִּרְךְ בִּרְכַּת הַפֶּסַח • פֶּטֶר
אֶת שֵׁל זֶבַח • בִּרְךְ אֶת שֵׁל זֶבַח לֹא פֶטֶר אֶת שֵׁל פֶּסַח •
דְּבַרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל • רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא זֶה פּוֹטֵרֶת זֶה •
וְלֹא זֶה פּוֹטֵרֶת זֶה: סליק

מסכת חגיגה

מסכת ביצה

מסכת מועד קטן

מסכת ראש השנה

מסכת יומא

מסכת סוכה

מסכת תענית

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדְר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים · וְעַל הַכֵּלָּאִים ·
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו · קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בַּכֶּרֶכִּים ·
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים · וְאֶת הָרְחוּבוֹת · וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם · וְעוֹשִׂין כָּל צְרָכֵי הָרַבִּים · וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבָרוֹת ·
וְיוֹצְאִין אֶף עַל הַכֵּלָּאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
לְפָנֶיהֶם · מִשְׁרָבוּ עוֹבְרֵי עֲבִירָה · הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
עַל הַדְּרָכִים · הִתְקִינוּ שֶׁיְהִיוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו · שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִין בַּמִּדְיָנָה ·
בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה יָשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ · מִשְׁיִשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ ·
הִתְחִילוּ לְמִשְׁכֵּן · אֶת מִי מִמִּשְׁכָּנִין · לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים ·
גֵּרִים וְעִבְדִּים מְשׁוֹחֲרָרִים · אֲבָל לֹא נָשִׁים · וְעִבְדִּים ·
וּקְטָנִים · כָּל קָטָן שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ · שׁוֹב
אֵינוֹ פּוֹסֵק · וְאִין מִמִּשְׁכָּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים · מִפְּנֵי דְרָכֵי
שָׁלוֹם:

מסכת מגילה